

PUNKT ZWROTNY

MOCNY PUNKT

ZMIANY W USTAWIE PIT -
REWOLUCJA CZY EWOLUCJA?

PUNKT PO PUNKCIE

XBRL - NOWY STANDARD RAPORTÓW
ROZNYCH DLA EMITENTÓW

PUNKTY KARNE

WHISTLEBLOWING
- SYGNAŁ DO ZMIAN

Nr 3 2019

PUNKT
ZWROTNY

SPIS
TREŚCI

24

8

12

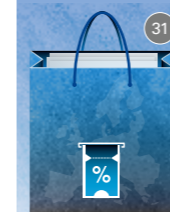
16

21

28

31

4 — EKSPERCI WYDANIA

MOCNY PUNKT

8 — **ZMIANY W USTAWIE
PIT – REWOLUCJA CZY
EWOLUCJA?**

– wywiad z A. Marczakiem
i G. Grochowiłą

PUNKT PO PUNKCIE

12 — **CENTRALNY REJESTR
BENEFICJENTÓW
RZECZYWISTYCH**

– R. Kulpa, A. Białecka

16 — **XBRL – NOWY
STANDARD RAPORTÓW
ROCZNYCH DLA
EMITENTÓW**

– M. Warmbier, M. Żyliński,
P. Pawlak

PUNKT WYJŚCIA

21 — **PŁATNOŚCI NA
RZECZ PODMIOTÓW
SPOZA POLSKI
– CZY STANOWIĄ
RAPORTOWALNY
SCHEMAT PODATKOWY?**

– M. Mroziak, N. Stępień

PUNKTY KARNE

24 — **WHISTLEBLOWING
– SYGNAŁ DO ZMIAN**

– F. Mohmand,
A. Janiszewska

PUNKT STRATEGICZNY

28 — **PODATEK VAT
– IDĄ ZMIANY**

– N. Kłóś, M. Janaszek

PUNKT WIDZENIA

31 — **EUROOBLIGACJE
JAKO ŹRÓDŁO
FINANSOWANIA
DUŻYCH PROJEKTÓW
INWESTYCYJNYCH**

– M. Król

**Andrzej
Marczak**

partner, szef zespołu ds. PIT w KPMG w Polsce, szef doradztwa podatkowego w KPMG w Europie Środkowo-Wschodniej
amarczak@kpmg.pl

**Grzegorz
Grochowina**

starszy menedżer w zespole ds. PIT w KPMG w Polsce
ggrochowina@kpmg.pl

**Renata
Kulpa**

radca prawny w kancelarii prawnej D. Dobkowski sp. k. stowarzyszonej z KPMG w Polsce
rkulpa@kpmg.pl

**Anna
Białecka**

aplikant radcowski, młodszy prawnik w kancelarii prawnej D. Dobkowski sp. k. stowarzyszonej z KPMG w Polsce
abialecka@kpmg.pl

**Monika
Warmbier**

partner i szef zespołu doradztwa rachunkowego dla przedsiębiorstw sektora niefinansowego w KPMG w Polsce
mwarmbier@kpmg.pl

**Marek
Żyliński**

starszy menedżer w zespole doradztwa rachunkowego dla przedsiębiorstw sektora niefinansowego w KPMG w Polsce
mzylinski@kpmg.pl

**Piotr
Pawlak**

ekspert w zespole doradztwa rachunkowego dla przedsiębiorstw sektora niefinansowego w KPMG w Polsce
ppawlak@kpmg.pl

**Michał
Mrozik**

menedżer w zespole ds. podatków
międzynarodowych w KPMG
w Polsce

mmrozik@kpmg.pl

**Natalia
Stępień**

ekspert w zespole ds. podatków
międzynarodowych w KPMG
w Polsce

nstepien@kpmg.pl

**dr Fatima
Mohmand**

adwokat w kancelarii
prawnej D. Dobkowski sp. k.
stowarzyszonej z KPMG w Polsce

fmohmand@kpmg.pl

**Aleksandra
Janiszewska**

aplikant adwokacki, młodszy prawnik
w kancelarii prawnej D. Dobkowski sp. k.
stowarzyszonej z KPMG w Polsce

ajaniszewska2@kpmg.pl

**Natalia
Kłoś**

ekspert podatkowy
w zespole ds. VAT
w KPMG w Polsce

nklos@kpmg.pl

**Marta
Janaszek**

ekspert podatkowy
w zespole ds. VAT
w KPMG w Polsce

mjanaszek@kpmg.pl

**Marek
Król**

radca prawny w kancelarii
prawnej D. Dobkowski sp. k.
stowarzyszonej z KPMG w Polsce

marekkrol@kpmg.pl

ZMIANY W USTAWIE PIT – REWOLUCJA CZY EWOLUCJA?

Ostatni okres przyniósł istotne zmiany w zakresie podatku dochodowego od osób fizycznych zarówno od strony pracownika, jak i pracodawcy. Wiele z nich już weszło w życie, a pozostała część znajduje się na końcowym etapie legislacyjnym. O tym, co warto o nich wiedzieć, rozmawiamy z **Andrzejem Marczykiem** i **Grzegorzem Grochowiną** z zespołu ds. PIT w KPMG w Polsce.

ANDRZEJ MARCZAK

partner, szef zespołu ds. PIT w KPMG w Polsce, szef doradztwa podatkowego w KPMG w Europie Środkowo-Wschodniej
amarczak@kpmg.pl

Ma ponad 25-letnie doświadczenie w doradztwie podatkowym, głównie w zakresie opodatkowania dochodów osobistych, opodatkowania międzynarodowej kadry kierowniczej, bieżących rozliczeń podatkowych i planowania struktur podatkowych. Posiada doświadczenie w doradztwie dla pracodawców związane z zatrudnianiem pracowników, ubezpieczeniami społecznymi, prawem pracy oraz podatkami międzynarodowymi. Reprezentuje klientów przed organami podatkowymi oraz sądami administracyjnymi. Występuje jako prelegent na licznych seminariach podatkowych zarówno w Polsce, jak i za granicą oraz jako komentator wydarzeń podatkowych dla ogólnokrajowej prasy, radia i telewizji. Jest autorem wielu publikacji podatkowych. W latach 2013-2018 co roku został wybrany najlepszym specjalistą w dziedzinie podatku dochodowego od osób fizycznych według Ogólnopolskiego Rankingu Firm Doradztwa Podatkowego przygotowanego przez dziennik „Rzeczpospolita”. Jest członkiem Rady Nadzorczej Stowarzyszenia International Fiscal Association oraz wiceprzewodniczącym Krajowej Rady Doradców Podatkowych, posiada tytuł doradcy podatkowego.

Punkt Zwrotny (PZ):

Jakie istotne zmiany dla podatników zostały dokonane w ostatnim czasie w zakresie ustawy PIT?

ANDRZEJ MARCZAK (AM):

Niewątpliwie należy zacząć od wprowadzonej z dniem 1 sierpnia br. nowej ulgi dla osób do 26. roku życia, czyli tzw. zerowego PIT. Dzięki nowelizacji przepisów ustawy PIT zwolnione z opodatkowania są przychody osób, które nie ukończyły 26. roku życia i osiągają przychody z pracy (czyli ze stosunku pracy, spółdzielczego stosunku pracy, stosunku służbowego lub stosunku pracy nakładczej) oraz z umów-zleceń zawartych z firmą do wysokości 85 528 PLN rocznie. Z uwagi na fakt, że przepisy weszły w życie już z dniem 1 sierpnia br., za 2019 rok limit zwolnienia został ograniczony do miesiąca, w których obowiązują nowe przepisy, i wynosi 35 636,67 PLN.

PZ > Czy to słuszne rozwiązanie?

AM > Mając na uwadze, że obecnie rynek pracy w Polsce to „rynek pracownika”, każda zachęta do pozostania

wysoko wykwalifikowanych pracowników w naszym kraju zasługuje na aprobatę.

W ostatnich latach odnotowano już dosyć spory odpływ wysoko wyspecjalizowanych pracowników za granicę – czy to z przyczyn demograficznych, czy też z powodu obniżonego wieku emerytalnego. Należy mieć nadzieję, że wprowadzona „ulga dla młodych” w pewnym stopniu wpłynie również pozytywnie na sytuację na rynku pracy w Polsce.

GRZEGORZ GROCHOWINA (GG):

Zastanawiająca jest jednak decyzja o ograniczeniu stosowania ulgi tylko do osób pracujących na etacie i niektórych umowach cywilnoprawnych. Kolejne wyjątki w przepisach podatkowych komplikują bowiem znacznie system rozliczeń, a wydaje się, że różnice w zyskach budżetu nie byłyby tak znaczne, gdyby ze zwolnienia mogły korzystać wszystkie osoby poniżej 26. roku życia opodatkowane według progresywnej skali podatkowej, bez względu na podstawie jakiego tytułu prawnego uzyskują przychody.

Mając na uwadze, że obecnie rynek pracy w Polsce to „rynek pracownika”, każda zachęta do pozostania wysoko wykwalifikowanych pracowników w naszym kraju zasługuje na aprobatę. W ostatnich latach odnotowano już dosyć spory odpływ wysoko wyspecjalizowanych pracowników za granicę – czy to z przyczyn demograficznych, czy też z powodu obniżonego wieku emerytalnego. Należy mieć nadzieję, że wprowadzona „ulga dla młodych” w pewnym stopniu wpłynie również pozytywnie na sytuację na rynku pracy w Polsce.

GRZEGORZ GROCHOWINA

starszy menedżer w zespole ds. PIT w KPMG w Polsce
ggrochowina@kpmg.pl

Specjalizuje się w doradztwie z zakresu podatku dochodowego od osób fizycznych i ZUS, w tym w doradztwie dotyczącym międzynarodowych aspektów opodatkowania osób fizycznych. Zajmuje się także koordynowaniem procesu przygotowania rocznych zeznań podatkowych. Jest częstym autorem komentarzy publikowanych w prasie podatkowej oraz komentatorem wydarzeń podatkowych w radiu i telewizji. Pracuje w KPMG od 2006 r. Jest absolwentem Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie.

PZ > Jak dużo osób skorzysta na wprowadzonej „uldze dla młodych”?

GG > Zgodnie z zapowiedziami Ministerstwa Finansów z ulgi skorzysta ponad 2 mln młodych pracowników. To, ile dokładnie podatnik zyska na wprowadzonych zmianach, zależy od wysokości otrzymywanego przez niego wynagrodzenia. Zakładając, że ktoś otrzymuje miesięczne wynagrodzenie na poziomie rocznego limitu 85 528 PLN (czyli ok. 7127 PLN brutto), roczny zysk tej osoby wyniesie prawie 7 tys. PLN.

AM > Nie należy jednak zapominać, że omawiane zwolnienie nie będzie jednocześnie zwalniało z zapłaty składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne od tych przychodów. Tym samym, niezależnie od zwolnienia od podatku części przychodów na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 148 ustawy PIT, przychody te będą stanowić podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne oraz zdrowotne w zakresie, w jakim stanowiły ją do momentu wprowadzenia ulgi.

PZ > Gorącym tematem jest również wprowadzenie niższych stawek PIT...

AM > W stosunku do niedawno obowiązujących przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, od 1 października br. nastąpiło obniżenie najniższej stawki podatku, wynikającej ze skali podatkowej, z 18% do 17%, przy jednoczesnym pozostawieniu stawki 32% dla dochodów powyżej 85 528 PLN. Obniżenie stawki dotyczy podatników, którzy uzyskują dochody podlegające opodatkowaniu na ogólnych zasadach przy zastosowaniu skali podatkowej (w tym emerytów i rencistów, a także przedsiębiorców, którzy w odniesieniu do przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej nie wybrali podatku liniowego czy ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych).

GG > Reforma ta stanowi kolejny krok w kierunku zmniejszenia klina podatkowego, czyli różnicy między tym, co pracownik dostaje „na rękę”, a kwotą, którą na jego zatrudnienie musi przeznaczyć pracodawca. Klin podatkowy dla osób najuboższych (zarabiających w granicach płacy minimalnej) w Polsce jest jednym z wyższych spośród krajów OECD, natomiast progresywność klina podatkowego jest jedną z najniższych.

PZ > Czy faktycznie zmiany te możemy nazwać rewolucyjnymi?

AM > Weryfikacja stawek w podatku PIT była oczekiwana. Niemniej jednak, w mojej opinii w arto podejść bardziej systemowo do opodatkowania dochodów osobistych i zastanowić się nad skonstruowaniem zupełnie nowej skali podatkowej, która będzie odzwierciedlać rzeczywiste potrzeby budżetu państwa i będzie atrakcyjna dla podatników. Mieliśmy dwie stawki podatkowe, a obecnie skala podatkowa złożona jest praktycznie aż z czterech dość przypadkowych stawek. Mamy bowiem zerową stawkę PIT dla osób do 26. roku życia, będą obowiązywać stawki 17%, 32% oraz 36% dla grupy osób zarabiających ponad milion złotych rocznie (4-proc. danina solidarnościowa).

PZ > A co w kwestii kosztów uzyskania przychodów?

GG > W tym przypadku ustawodawca zakłada obniżenie kosztów pracy poprzez co najmniej dwukrotne podniesienie wysokości kosztów uzyskania przychodów pracowników. Należy bowiem zaznaczyć, że wysokość kosztów uzyskania przychodów co do zasady nie była waloryzowana już od ponad dekady. Co w warunkach inflacji, która za ostatnie 10 lat wyniosła ok. 20%, oraz przy niemal dwukrotnym wzroście płacy minimalnej w tym samym okresie w praktyce skutkuje tym, że zamrożenie kwoty kosztów uzyskania przychodów stanowiło realną podwyżkę podatku dla pracowników.

Reforma ta stanowi kolejny krok w kierunku zmniejszenia klina podatkowego, czyli różnicy między tym, co pracownik dostaje „na rękę”, a kwotą, którą na jego zatrudnienie musi przeznaczyć pracodawca. Klin podatkowy dla osób najuboższych (zarabiających w granicach płacy minimalnej) w Polsce jest jednym z wyższych spośród krajów OECD, natomiast progresywność klina podatkowego jest jedną z najniższych.

Koszty do 30.09.2019 r. (w PLN) niezmiennie od 2008 r.	Koszty po zmianie od 01.10.2019 r. (w PLN)
Roczne (jednoetatowcy) 1335,00	Roczne (jednoetatowcy) 3000
Roczne (jednoetatowcy, dojeżdżający) 1668,72	Roczne (jednoetatowcy, dojeżdżający) 3600
Roczne (wieloletowcy) 2002,5	Roczne (wieloletowcy) 4500
Roczne (wieloletowcy, dojeżdżający) 2502,56	Roczne (wieloletowcy, dojeżdżający) 5400

PZ > Kto i ile skorzysta na niższym PIT i większych kosztach uzyskania przychodów?

GG > Uwzględniając wprowadzone zmiany, roczny zysk podatnika, który zarabia 2250 PLN brutto (minimalne wynagrodzenie za pracę w 2019 r.), wyniesie ok. 500 PLN. Natomiast przy zarobkach 4765 PLN brutto (przeciętne miesięczne wynagrodzenie w gospodarce narodowej prognozowane na 2019 r.) będzie to rocznie ponad 700 PLN. Zdaniem Ministerstwa Finansów, z nowych rozwiązań skorzysta ponad 25 mln Polaków.

PZ > Na jakie zmiany w ustawie PIT podatnicy powinni zwrócić jeszcze uwagę?

AM > Nie należy zapominać również o wprowadzonej z dniem 1 stycznia 2019 r. tzw. daninie solidarnościowej w wysokości 4% od nadwyżki sumy dochodów powyżej 1 mln zł, uzyskanych w roku podatkowym, do których zastosowanie mają zasady opodatkowania określone w art. 27, art. 30b, art. 30c oraz art. 30f ustawy PIT, pomniejszone m.in. o kwotę składek na ubezpieczenia społeczne. Dochody, o których mowa powyżej, to m.in. te opodatkowane według progresywnej skali podatkowej np. ze stosunku pracy, z umów cywilnoprawnych, z działalności gospodarczej (również tej opodatkowanej 19-procentowym podatkiem liniowym) oraz dochody z tytułu zysków kapitałowych (np. sprzedaż papierów wartościowych czy udziałów). Do sumy dochodów, do których będzie miała zastosowanie nowa danina, nie wlicza się dochodów opodatkowanych zryczałtowanym podatkiem (m.in. dochody z tytułu odsetek i dywidend). Zgodnie z nowymi przepisami, podatnik pierwszy raz będzie zobowiązany dokonać zapłaty daniny solidarnościowej w terminie do 30 kwietnia 2020 r.

PZ > Dziękuję za rozmowę. ■

CENTRALNY REJESTR BENEFICJENTÓW RZECZYWISTYCH

NOWE OBOWIĄZKI DLA SPÓŁEK PRAWA HANDLOWEGO

Od 13 października br. obowiązują przepisy dotyczące Centralnego Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych wprowadzone Ustawą o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu z dnia 1 marca 2018 r. (dalej „Ustawa”).

»

Nowe przepisy przewidują utworzenie systemu teleinformatycznego, tj. Centralnego Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych (dalej „CRBR”), służącego do przetwarzania informacji o beneficjentach rzeczywistych podmiotów gospodarczych. CRBR jest jawny, a dostęp do niego bezpłatny. Powyższe rozwiązanie, jak również szereg innych wprowadzonych Ustawą, ma na celu wzmocnienie i uszczelnienie dotychczasowych przepisów w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, a także ułatwienie instytucjom obowiązującym skuteczniejszej realizacji zadań w tym zakresie.

W Ustawie przyjęto zasadę domniemania prawdziwości danych opublikowanych w rejestrze oraz odpowiedzialność za zgłoszenie do CRBR nieprawdziwych danych/informacji. Powstanie CRBR wiąże się z dodatkowymi obowiązkami dla przedsiębiorców oraz możliwością nałożenia na nich kary pieniężnej w przypadku niewykonywania obowiązków wynikających z Ustawy.

Kim jest beneficjent rzeczywisty i kogo dotyczy obowiązek zgłaszania informacji do CRBR?

Definicja beneficjenta rzeczywistego została rozszerzona w odniesieniu do poprzednio obowiązującej Ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy

W Ustawie przyjęto zasadę domniemania prawdziwości danych opublikowanych w rejestrze oraz odpowiedzialność za zgłoszenie do CRBR nieprawdziwych danych/informacji. Powstanie CRBR wiąże się z dodatkowymi obowiązkami nałożonymi dla przedsiębiorców oraz możliwością nałożenia na nich kary pieniężnej w przypadku niewykonywania obowiązków nałożonych przez Ustawę.

i finansowaniu terroryzmu. Zgodnie z nowym brzmieniem Ustawy przez beneficjenta rzeczywistego należy rozumieć osobę fizyczną lub osoby fizyczne sprawujące bezpośrednio lub pośrednio kontrolę nad klientem poprzez posiadane uprawnienia, które wynikają z okoliczności prawnych lub faktycznych, umożliwiające wywieranie decydującego wpływu na czynności lub działania podejmowane przez klienta lub osobę fizyczną czy osoby fizyczne, w imieniu których są nawiązywane stosunki gospodarcze lub przeprowadzana jest transakcja okazjonalna. W odniesieniu do klientów będących osobami prawnymi innymi niż spółki, których papiery wartościowe są dopuszczone do rynku regulowanego i podlegają obowiązkowi ujawniania informacji, za beneficjenta rzeczywistego uznawana jest osoba fizyczna:

- ⊕ będąca udziałowcem lub akcjonariuszem klienta, której przysługuje prawo własności więcej niż 25% ogólnej liczby udziałów lub akcji tej osoby prawnej,
- ⊕ dysponująca więcej niż 25% ogólnej liczby głosów w organie stanowiącym klienta, także jako zastawnik albo użytkownik, lub na podstawie porozumień z innymi uprawnionymi do głosu,
- ⊕ sprawująca kontrolę nad osobą prawną lub osobami prawnymi, którym łącznie przysługuje prawo własności więcej niż 25% ogólnej liczby udziałów lub akcji klienta, lub łącznie dysponująca więcej niż 25% ogólnej liczby głosów w organie klienta, także jako zastawnik albo użytkownik, lub na podstawie porozumień z innymi uprawnionymi do głosu,
- ⊕ sprawująca kontrolę nad klientem poprzez posiadanie w stosunku do tej osoby prawnej uprawnienia jednostki dominującej (zgodnie z ustawą o rachunkowości).

Natomiast w sytuacji, gdy beneficjent rzeczywisty nie będzie mógł zostać ustalony na podstawie powyższych kryteriów (w przypadku

»

udokumentowanego braku możliwości ustalenia lub wątpliwości co do tożsamości osób fizycznych wymienionych powyżej), Ustawa przewiduje, że za beneficjenta rzeczywistego należy uznać osobę fizyczną zajmującą wyższe stanowisko kierownicze. Inna sytuacja występuje w przypadku, gdy klientem instytucji obowiązanej jest trust, wówczas za beneficjenta rzeczywistego Ustawa uznaje założyciela, powiernika, nadzorcę, beneficjenta oraz inną osobę sprawującą kontrolę nad trustem. Natomiast jeżeli klientem jest osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą,

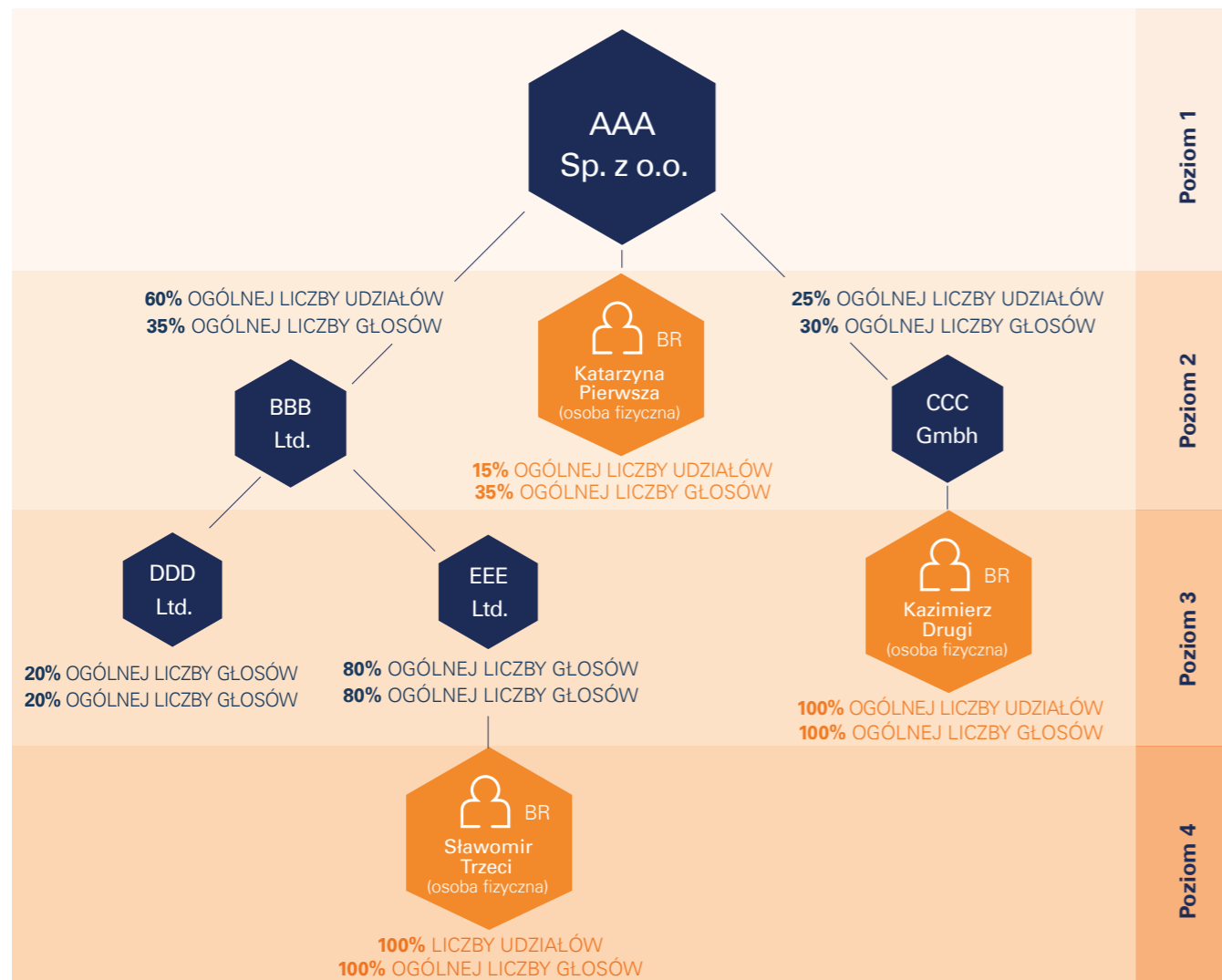
wobec której nie stwierdzono przesłanek lub okoliczności mogących wskazywać na fakt sprawowania kontroli nad nim przez inną osobę fizyczną lub osoby fizyczne, przyjmuje się, że taki klient jest jednocześnie beneficjentem rzeczywistym. Na gruncie dotychczas obowiązujących przepisów instytucje obowiązane miały jedynie działać z zachowaniem należytej staranności, w celu identyfikacji beneficjenta rzeczywistego. Nowe przepisy Ustawy przewidują obowiązek ustalenia, tj. zidentyfikowania beneficjenta rzeczywistego, zweryfikowania jego tożsamości.

Zobowiązane do zgłoszenia informacji o beneficjencie rzeczywistym do CRBR są:

- ⊕ spółki jawne,
- ⊕ spółki komandytowe,
- ⊕ spółki komandytowo-akcyjne,
- ⊕ spółki z ograniczoną odpowiedzialnością,
- ⊕ proste spółki akcyjne,
- ⊕ spółki akcyjne, z wyjątkiem spółek publicznych w rozumieniu Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (które to spółki na mocy odrębnych przepisów zobowiązane są informować na swoich stronach internetowych o akcjonariuszach posiadających więcej niż 5% głosów z akcji).

R y s u n e k n r 1

Jak zidentyfikować beneficjenta rzeczywistego (BR*) na poszczególnych poziomach?

* BENEFICJENT RZECZYWISTY

Organem właściwym dla CRBR jest minister finansów. Zgłoszenia do CRBR powinna dokonać osoba uprawniona do reprezentacji spółki. Dane są przekazywane do CRBR w formie dokumentu elektronicznego, zgodnie ze wzorem udostępnionym przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych. Dokonanie zgłoszenia do CRBR wiąże się z koniecznością posiadania podpisu elektronicznego lub podpisu potwierdzonego profilem ePUAP.

Organem właściwym dla CRBR jest minister finansów. Zgłoszenia do CRBR powinna dokonać osoba uprawniona do reprezentacji spółki. Dane są przekazywane do CRBR w formie dokumentu elektronicznego, zgodnie ze wzorem udostępnionym przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych. Dokonanie zgłoszenia do CRBR wiąże się z koniecznością posiadania podpisu elektronicznego lub podpisu potwierdzonego profilem ePUAP. Zarówno zgłoszenie danych, jak i możliwość zaczerpnięcia z niego informacji są nieodpłatne. Wraz ze zgłoszeniem osoba go dokonująca zobowiązana jest do złożenia oświadczenia o prawdziwości informacji zgłaszanych do CRBR pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Osoba dokonująca zgłoszenia informacji o beneficjentach rzeczywistych i ich aktualizacji na podstawie przepisów Ustawy ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną zgłoszeniem do CRBR nieprawdziwych danych, a także niezgłoszeniem w ustawowym terminie danych i zmian danych objętych wpisem do CRBR (chyba że szkoda

nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą osoba dokonująca zgłoszenia informacji o beneficjentach rzeczywistych i ich aktualizacji nie ponosi odpowiedzialności). Przepisy Ustawy przewidują, że spółki zobowiązane do dokonywania zgłoszenia do CRBR, które nie dopełniły obowiązku zgłoszenia informacji w terminie, podlegają karze pieniężnej do wysokości 1 mln PLN.

Jakie dane i informacje będzie trzeba przekazać?

Zgodnie z przepisami Ustawy informacje przekazywane do CRBR dzielą się na dwie kategorie. Pierwsza z nich swoim zakresem obejmuje dane identyfikacyjne spółki, która dokonuje zgłoszenia, tj. nazwę (firmę), formę organizacyjną, siedzibę, numer w KRS, NIP. Druga kategoria to dane identyfikujące beneficjenta rzeczywistego i członka organu lub wspólnika uprawnionego do reprezentowania spółki, która dokonuje zgłoszenia. Kategoria ta obejmuje następujące informacje: imię i nazwisko, obywatelstwo, państwo zamieszkania, numer PESEL albo datę urodzenia – w przypadku osób nieposiadających numeru PESEL – oraz informację o wielkości i charakterze udziału lub uprawnieniach przysługujących beneficjentowi rzeczywistemu.

Jaki jest termin na zgłoszenie danych do CRBR?

Termin na zgłoszenie informacji o beneficjencie rzeczywistym do CRBR wynosi 7 dni. W przypadku nowych spółek, wpisanych do KRS po 13 października 2019 r., zgłoszenie do CRBR musi być dokonane w ciągu 7 dni od wpisu w KRS (a nie doręczenia przez sąd rejestrowy odpisu postanowienia o wpisie spółki lub zmiany danych do KRS, co będzie wiązało się z koniecznością monitorowania wpisów w KRS). Dla spółek istniejących przed datą wejścia w życie przepisów Ustawy termin ten został przesunięty do 13 kwietnia 2020 r. W odniesieniu do aktualizacji danych zawartych w CRBR przepisy Ustawy także przewidują termin 7-dniowy, ale od dnia zaistnienia zmiany. Należy pamiętać, że powyższy termin dotyczy również sytuacji, gdy dochodzi do zmian w strukturze kapitałowej czy właścicielskiej na wyższych szczeblach powiązań kapitałowych, które to mogą powodować zmiany w zakresie beneficjenta rzeczywistego. ■

RENATA KULPA

radca prawny w kancelarii prawnej D. Dobkowski sp. k. stowarzyszonej z KPMG w Polsce
rkulpa@kpmg.pl

Specjalizuje się w zakresie prawa bankowego i finansowego na rzecz instytucji finansowych i kredytowych we wszelkich sprawach związanych z ich działalnością operacyjną oraz reprezentacją przed organami nadzoru finansowego. Doradza firmom w zakresie prawa spółek, prawa gospodarczego i prawa pracy. W kancelarii D. Dobkowski sp. k. stowarzyszonej z KPMG pracuje od ponad 20 lat. Absolwentka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego oraz kursu prawa europejskiego na Wydziale Prawa i Administracji Uczelni Łazarskiego.

ANNA BIAŁECKA

aplikant radcowski, młodszy prawnik w kancelarii prawnej D. Dobkowski sp. k. stowarzyszonej z KPMG w Polsce
abialecka@kpmg.pl

Specjalizuje się w prawie handlowym, doradzając polskim i międzynarodowym podmiotom. Doradza również firmom w zakresie prawa pracy. Z kancelarią prawną D. Dobkowski sp. k. stowarzyszoną z KPMG w Polsce jest związana od 2013 r. Absolwentka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Odbiła aplikację radcowską przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Warszawie.

XBRL – NOWY STANDARD RAPORTÓW ROCZNYCH DLA EMITENTÓW

REWOLUCJA W SPRAWOZDAWCZOŚCI?

Raporty roczne emitentów papierów wartościowych mają w najbliższym czasie ulec istotnym zmianom, dzięki którym staną się bardziej dostępne i użyteczne dla uczestników rynku. Standard XBRL, zdaniem Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych („ESMA”), ułatwi inwestorom dostęp do danych i ich analizę. Nie jest on jednak na świecie niczym nowym, powszechnie wykorzystuje się go w biznesie. Kiedy zatem znajomość XBRL stanie się w Unii Europejskiej podstawowym wymogiem dla każdego specjalisty odpowiedzialnego za proces raportowania?

»»

Zmiany w prawie, czyli co nas czeka

Począwszy od 1 stycznia 2020 r. jednostki będące emitentami papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym na terytorium Unii Europejskiej będą mieć obowiązek sporządzania raportów rocznych w jednolitym europejskim formacie raportowania („ESEF”). Konieczność wprowadzenia nowych wymogów raportowania wynika z Dyrektywy 2004/109/WE, która zobowiązała ESMA do opracowania projektu standardów regulacyjnych określających elektroniczny format sprawozdawczości. Taki projekt został przygotowany, a następnie przyjęty rozporządzeniem Komisji Europejskiej.

29 maja 2019 r. w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej opublikowane zostało Rozporządzenie Komisji (UE) 2018/815 z dnia 17 grudnia 2018 r. („Rozporządzenie”) uzupełniające dyrektywę 2004/109/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących specyfikacji jednolitego elektronicznego formatu sprawozdawczego. Przyjęte rozporządzeniem Komisji Europejskiej standardy techniczne są aktem delegowanym przez dyrektywę, a więc po przyjęciu obowiązują bezpośrednio we wszystkich krajach Unii Europejskiej. Rozporządzenie ma zastosowanie do raportów rocznych zawierających sprawozdania finansowe sporządzone za okres sprawozdawczy rozpoczynający się 1 stycznia 2020 r. lub później. Tym samym emitenci mają niewiele czasu, aby przygotować się

do nowych wymogów raportowania. Wprowadzone zmiany mają na celu zwiększenie porównywalności sprawozdań, ułatwienie analiz i możliwość tworzenia baz z danymi finansowymi emitentów gromadzonych w ujednoliconym formacie.

Założeniem nowych wymogów jest, aby:

- ⊕ raporty roczne emitentów były sporządzone w formacie XHTML,
- ⊕ skonsolidowane sprawozdania finansowe sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF), będące elementem skonsolidowanego raportu rocznego emitentów, znakowane były przy użyciu języka znaczników XBRL,
- ⊕ znaczniki XBRL były umieszczone w ujednoliconym dokumencie XHTML przy użyciu specyfikacji standardu Inline XBRL (iXBRL).

Emitenci, którzy nie sporządzają skonsolidowanych sprawozdań finansowych, mieliby jedynie przygotowywać raporty roczne w formacie XHTML, lecz bez konieczności ich

oznakowywania przy użyciu znaczników XBRL. Wprowadzenie nowych wymogów będzie odbywać się stopniowo. Warto jednak podkreślić, że sprawozdania finansowe sporządzone w ESEF będą przedmiotem badania przez biegłego rewidenta.

Dla rocznych sprawozdań finansowych sporządzanych za okresy rozpoczynające się 1 stycznia 2020 r. i później podstawowe elementy skonsolidowanych sprawozdań finansowych sporządzonych zgodnie z MSSF będą znakowane szczegółowo przy użyciu języka znaczników XBRL. W praktyce oznacza to konieczność przypisania znacznika do każdej prezentowanej liczby w sprawozdaniach z sytuacji finansowej, z zysków lub strat i całkowitych dochodów (lub z zysków lub strat i odrębnie w sprawozdaniu z całkowitych dochodów), z przepływów pieniężnych oraz ze zmian w kapitale własnym. Ponadto, dla sprawozdań finansowych za okresy rozpoczynające się 1 stycznia 2022 r. i później, również informacja dodatkowa do sprawozdania

»»

Począwszy od 1 stycznia 2020 r. jednostki będące emitentami papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym na terytorium Unii Europejskiej będą mieć obowiązek sporządzania raportów rocznych w jednolitym europejskim formacie raportowania („ESEF”).

finansowego będzie znakowana w języku XBRL. Na ten moment dodatkowe informacje i objaśnienia znakowane będą jako elementy zbiorcze (tzw. znakowanie blokowe), np. jako cały akapit, bez konieczności szczegółowego znakowania poszczególnych liczb zawartych w opisach tekstowych.

Warto zwrócić w tym miejscu uwagę, że wymóg szczegółowego znakowania danych w notach objaśniających był rozważany podczas tworzenia Rozporządzenia i ostatecznie jego wdrożenie zostało na tą chwilę odroczone ze względu na potencjalnie zbyt duże obciążenie dla emitentów. Nie można

jednak wykluczyć, że konieczność szczegółowego znakowania kwot zawartych w notach objaśniających może się pojawić w przyszłości jako kolejny etap wdrożenia raportowania XBRL. W niektórych krajach znakowanie szczegółowe w odniesieniu do informacji dodatkowej jest już obowiązkowe, jak np. w USA.

SŁOWNIK STANDARDÓW TECHNICZNYCH

Choć opisywane standardy techniczne są szeroko stosowane na całym świecie, nie oznacza to, że każda osoba pracująca w sprawozdawczości finansowej miała z nimi doświadczenie w pracy zawodowej.

1~ FORMAT XHTML

Zaproponowany przez ESMA ujednolicony format XHTML (ang. *eXtensible Hyper-Text Markup Language*) nie jest prawnie zastrzeżony, dlatego może być swobodnie używany. Odczytanie plików w XHTML nie wymaga specjalistycznego oprogramowania – wystarczy zwykła przeglądarka internetowa.

2~ STANDARD XBRL

Standard XBRL (ang. *eXtensible Business Reporting Language*) stanowi swego rodzaju język sprawozdawczości finansowej, zaprojektowany do wymiany informacji finansowych. Jego podstawową cechą jest jednoznaczna identyfikacja danych w sprawozdaniu finansowym poprzez powiązanie każdego elementu oraz każdej liczby do wcześniej opublikowanego i ujednoliconego słownika, zwanego taksonomią XBRL, oraz przypisanie im atrybutów, takich jak waluta, poziom zaokrągleń stosowany przy prezentacji kwot czy okres, jakiego dotyczy.

3~ SPECYFIKACJA IXBRL

Inline XBRL (iXBRL) to specjalna wersja standardu XBRL łącząca w sobie zalety HTML i XBRL. Sam standard XBRL to kod, który – bez zastosowania odpowiedniego oprogramowania – nie jest czytelny dla człowieka. Czytelność bez konieczności korzystania z dodatkowego oprogramowania zapewnia właśnie iXBRL, który korzysta z mechanizmu osadzania znaczników XBRL w dokumentach XHTML w taki sposób, aby umożliwić ich wizualizację. Dzięki takiemu połączeniu możliwe będzie odczytywanie sporządzonych i oznakowanych sprawozdań finansowych za pomocą przeglądarek internetowych czy też innych aplikacji do tego dedykowanych.

Wprowadzenie nowych wymogów będzie odbywać się stopniowo. Warto jednak podkreślić, że sprawozdania finansowe sporządzone w ESEF będą przedmiotem badania przez biegłego rewidenta.

Taksonomia MSSF i jej rozszerzenia

Jednym głównych wymiarów znaczników XBRL jest taksonomia MSSF, która stanowi rodzaj słownika umożliwiającego przypisanie wybranej kwocie w sprawozdaniu finansowym „znaczenia” w postaci wartości opisywanej w standardach rachunkowości – niezależnie od tego, jaką nazwę emitent stosuje w odniesieniu do danej pozycji w swoim sprawozdaniu. Podstawowa taksonomia, która ma być wykorzystywana na potrzeby znakowania skonsolidowanych sprawozdań finansowych sporządzonych zgodnie z MSSF, znajduje się w załączniku do Rozporządzenia i opiera się na taksonomii MSSF opracowanej przez zespół działający w ramach Fundacji Rady Międzynarodowych Standardów Rachunkowości. Jest ona aktualizowana w cyklach

rocznych, wraz z wdrażanymi zmianami do MSSF. Obecnie taksonomia zawiera kilka tysięcy pozycji. Każda z nich jest szczegółowo opisana, ma określoną etykietę, typ i atrybut, charakter księgowy oraz odniesienie do określonego paragrafu standardu MSSF, gdzie opisana została powszechnie stosowana praktyka, zakres ujawnienia lub odpowiadający danej pozycji przykład. Należy przy tym zwrócić uwagę, że XBRL pozwala na tworzenie rozszerzeń słownika (ang. *extensions*) o pojęcia specyficzne dla danej branży czy przedsiębiorstwa. Mechanizm tworzenia rozszerzeń polega na tym, że jeśli w podstawowym katalogu taksonomii nie ma znacznika XBRL do odpowiedniego oznaczenia danej pozycji w sprawozdaniu finansowym, należy go utworzyć. Jednocześnie trzeba

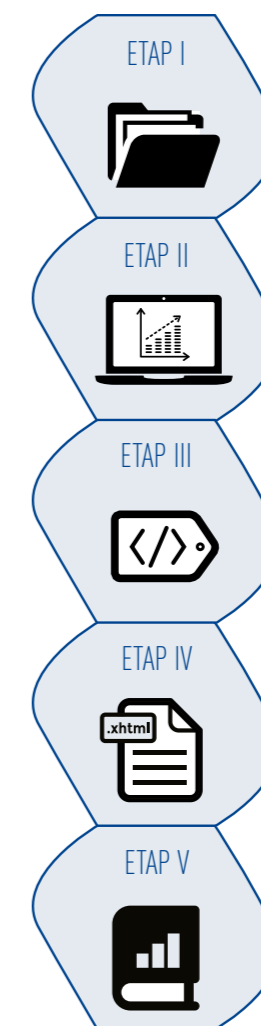
wskazać, której z istniejących pozycji taksonomii podstawowej dane rozszerzenie jest najbliższe – ten mechanizm nazywa się potocznie „kotwiczeniem”. W praktyce umożliwi to emitentom dodanie tzw. taksonomii rozszerzonej do elementów podstawowej, zgodnie z przyjętymi zasadami ich znakowania. W związku z faktem, że lista pozycji zawartych w taksonomii jest stosunkowo obszerna, jak również uwzględniając możliwość stosowania rozszerzeń, ocenia się, że dokonanie właściwego przypisania elementów taksonomii do pozycji sprawozdania finansowego będzie wymagać nie tylko biegłej znajomości samej taksonomii, lecz także wymogów zawartych w MSSF, z którymi dane elementy są związane.

Dlaczego XBRL?

Standard XBRL otwiera szereg nowych możliwości, ponieważ zapisane w nim informacje są jasno określone, porównywalne oraz można je łatwo przekształcać na inne formaty. Pozwala tak zapisać informacje, aby systemy przetwarzające dane mogły wyszukać, przetworzyć, pogrupować i analizować dane ze sprawozdania, czyli określić charakter i klasyfikację danych liczbowych, w jakiej walucie zostały przedstawione, jakiej daty lub okresu dotyczą itd. Ta cecha XBRL, czyli przypisanie jednoznacznych atrybutów do danych, zapewnia możliwość automatycznego zidentyfikowania, rozpoznawania, przetwarzania oraz przechowywania informacji. XBRL zmienia tylko format, a nie treść informacji, czyniąc ją rozpoznawalną dla systemów komputerowych i baz danych. Pozwala to np. na analizę dużych ilości informacji finansowych bez szeroko zakrojonego i uciążliwego przetwarzania ręcznego, umożliwia też użytkownikom porównywanie informacji liczbowych zawartych w sprawozdaniach finansowych różnych emitentów. Ułatwia to proces automatyzacji gromadzenia danych na potrzeby analiz. Dodatkowo w znacznym zakresie ogranicza utrudnienia związane z językiem, w jakim sporządzone są sprawozdania finansowe – znaczniki XBRL są uniwersalne i jednoznaczne, chociaż ich nazwy opisowe będą różne w zależności od języka kraju emitenta. Ponadto informacje XBRL nadające się do odczytu maszynowego można łatwo przekształcić na inne formaty, które będą czytelne dla edytorów SQL lub Excel, co pozwala uniknąć ponownego, uciążliwego ręcznego wprowadzania danych.

DALSZE KROKI, CZYLI JAK SIĘ PRZYGOTOWAĆ?

Nowy format sprawozdawczości emitentów papierów wartościowych, w szczególności dla skonsolidowanych sprawozdań finansowych przygotowywanych zgodnie z MSSF, pociąga za sobą konieczność zmian w dotychczasowych procesach raportowania. Proces wdrożenia raportowania XBRL można przedstawić następująco:

Identyfikacja elementów taksonomii MSSF właściwych dla poszczególnych pozycji skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Stworzenie taksonomii rozszerzonej o elementy specyficzne dla danego przedsiębiorstwa i powiązanie ich z taksonomią MSSF

Przeprowadzenie procesu oznakowywania skonsolidowanego sprawozdania finansowego przy użyciu języka znaczników XBRL

Przygotowanie w formacie XHTML raportu rocznego emitenta, na który składa się m.in. skonsolidowane sprawozdanie finansowe oznakowane w standardzie iXBRL

Publikacja raportu rocznego w postaci elektronicznej

Taksonomia MSSF obejmuje blisko 7 tys. identyfikatorów. Właściwe oznaczenie raportów będzie wymagało nie tylko biegłej znajomości rozbudowanej taksonomii, ale również innych aspektów oznaczania danych w XBRL. Wiedza i doświadczenie ekspertów

w zakresie MSSF oraz taksonomii XBRL pozwolą maksymalnie zaoszczędzić czas niezbędny do sporządzenia raportu rocznego zgodnie z nowymi wymogami oraz uniknąć błędów przy oznaczaniu sprawozdania finansowego.

Ponieważ proces oznaczania sprawozdania finansowego przy użyciu znaczników XBRL, szczególnie po raz pierwszy, może być czasochłonny, niezbędne będzie właściwe zaplanowanie terminów sporządzenia sprawozdań finansowych oraz techniczne przygotowanie organizacji do sporządzania raportów rocznych w formacie XHTML (ze znacznikami w iXBRL). Jest to również o tyle istotne, że zgodnie ze stanowiskiem ESMA sprawozdanie sporządzone w ESEF będzie stanowiło element statutowej sprawozdawczości i będzie obowiązkowo składane łącznie z raportem rocznym w dotychczasowym formacie.

NA MIARĘ POTRZEB

KPMG tworzy narzędzie dostosowane do lokalnych potrzeb rynku, które pomoże w standaryzacji i automatyzacji procesu przygotowywania rocznych sprawozdań finansowych zgodnych z ESEF oraz umożliwi osobom odpowiedzialnym za sprawozdawczość finansową przygotowanie się do spełnienia nowych wymogów sprawozdawczych. Zainteresowanych zapraszamy do kontaktu z autorami artykułu.

Warto wspomnieć, że ESMA zorganizowała w 2017 r. warsztaty z pracownikami działów sprawozdawczości finansowej wybranych emitentów z UE, podczas których oznaczyli oni

swoje sprawozdania w standardzie iXBRL w udostępnionym do tego celu oprogramowaniu. Według opinii zebranych po warsztatach oznaczenie danych jest oceniane raczej jako zadanie o średnim poziomie trudności, jednak czasochłonne, szczególnie przy pierwszym znakowaniu.

Jak wspomniano wcześniej, standardy techniczne przygotowane przez ESMA zostały zatwierdzone przez Komisję Europejską – stały się więc prawem bezpośrednio obowiązującym w Polsce. Z tego powodu zespoły zajmujące się sprawozdawczością emitentów powinny rozpocząć przygotowania do wdrożenia ESEF.

Proces oznaczania sprawozdania finansowego przy użyciu znaczników XBRL, szczególnie po raz pierwszy, może być czasochłonny.

Nowe wymogi z pewnością wpłyną na czas potrzebny na przygotowanie raportowania, co przekłada się na konieczność odpowiedniego zaplanowania procesu sporządzenia raportów rocznych, sprawozdań finansowych i ich badania. Sporządzenie raportu rocznego w nowym formacie z pewnością nie jest zadaniem, które można z powodzeniem wykonać w krótkim czasie, bez wcześniejszego przygotowania.

Taksonomia jest obszerna – jej poprawne stosowanie wymaga nie tylko znajomości tego „słownika”, ale również biegłej znajomości MSSF. Przy pierwszym sporządzeniu sprawozdania w formacie ESEF i przy użyciu XBRL mogą pojawić się trudności interpretacyjne oraz natury technicznej – jest to naturalne w przypadku stosowania nowych wymogów. Należy uwzględnić nie tylko konieczność zapewnienia odpowiednich narzędzi do stworzenia raportu. Konieczne jest także zaangażowanie w proces osób mających odpowiednią wiedzę i umiejętności w biegłym poruszaniu się po taksonomii XBRL. W momencie sporządzania sprawozdania rocznego i przy zbliżających się terminach publikacji pozwoli to zaoszczędzić czas potrzebny na techniczne oznaczenie samego sprawozdania, uniknąć w nim błędów i skupić się na weryfikacji poprawności kwot wykazanych w sprawozdaniu. ■

MONIKA WARMBIER

partner i szef zespołu doradztwa rachunkowego dla przedsiębiorstw sektora niefinansowego w KPMG w Polsce
mwarmbier@kpmg.pl

Ma ponad 20-letnie doświadczenie w badaniu i doradztwie dotyczącym sprawozdań finansowych sporządzanych zgodnie z krajowymi i międzynarodowymi standardami sprawozdawczości finansowej, w tym również we wdrażaniu MSSF. Posiada uprawnienia biegłego rewidenta. Kieruje działem doradztwa rachunkowego w Polsce oraz regionie CEE.

MAREK ŻYLIŃSKI

starszy menedżer w zespole doradztwa rachunkowego dla przedsiębiorstw sektora niefinansowego w KPMG w Polsce
mzyliński@kpmg.pl

Pracę w KPMG rozpoczął w 2006 r. w dziale audytu instytucji finansowych, następnie pracował na stanowisku menedżera w dziale sprawozdawczości finansowej w ramach grupy ubezpieczeniowo-finansowej. Obecnie w zespole doradztwa rachunkowego zajmuje się m.in. wdrożeniami nowych MSSF, ujęciem księgowym niestandardowych transakcji oraz restrukturyzacjami w ramach grup kapitałowych. Posiada tytuł biegłego rewidenta, jest członkiem ACCA.

PIOTR PAWLAK

ekspert w zespole doradztwa rachunkowego dla przedsiębiorstw sektora niefinansowego w KPMG w Polsce
ppawlak@kpmg.pl

Pracuje w KPMG od 8 lat. Posiada doświadczenie w projektach audytowych, doradztwie transakcyjnym oraz w usługach z zakresu rachunkowości i sprawozdawczości finansowej. W 2016 r. dołączył do zespołu doradztwa rachunkowego, gdzie wspiera merytorycznie klientów przy sporządzaniu e-sprawozdań finansowych. Jest w trakcie zdobywania kwalifikacji ACCA.

PŁATNOŚCI NA RZECZ PODMIOTÓW SPOZA POLSKI - CZY STANOWIĄ RAPORTOWALNY SCHEMAT PODATKOWY?

1 stycznia 2019 r. weszły w życie przepisy wprowadzające nowy obowiązek sprawozdawczy – przekazywanie informacji o schematach podatkowych (MDR). Na ich gruncie obowiązek raportowy może powstać również w stosunku do czynności, które nie są nakierowane na uzyskanie korzyści podatkowej, ale spełniają przewidziane w przepisach tzw. cechy rozpoznawcze.

»

Niewywiązanie się w prawidłowy sposób z obowiązków wynikających z przepisów MDR może skutkować nałożeniem na osoby fizyczne (np. członków zarządu czy też dyrektorów finansowych lub podatkowych) kary grzywny w wysokości do 720 stawek dziennych (aktualnie 21,6 mln PLN). Z tego względu prawidłowa interpretacja i stosowanie przepisów MDR są kluczowe dla minimalizacji potencjalnych ryzyk.

Płatności na rzecz nierezydentów – czy to rodzi obowiązek raportowania?

Jedną z wątpliwości interpretacyjnych związanych z przepisami MDR jest kwestia sumowania dochodów (przychodów) nierezydenta, o których mowa w cesze rozpoznawczej uregulowanej w art. 86a § 1 pkt 1 lit. c Ordynacji podatkowej. Przepis ten stanowi, że przez pojęcie tzw. innej szczególnej cechy rozpoznawczej należy rozumieć właściwość uzgodnienia polegającą na tym, że dochody (przychody) podatnika będącego nierezydentem, wynikające lub oczekiwane w związku z wykonaniem uzgodnienia, przekraczają łącznie w trakcie roku kalendarzowego kwotę 25 mln PLN. Analizując przywołany przepis, pojawić się może wątpliwość, czy badając kwestię przekroczenia progu 25 mln PLN, należy sumować kwoty dochodów (przychodów) wypłacanych przez polski podmiot na rzecz nierezydentów z różnych tytułów? Wątpliwość tę potęgują Objaśnienia Ministerstwa Finansów do przepisów MDR, w których wskazano, że „Aby zweryfikować, czy w danym przypadku zaistniała wskazana inna szczególna cecha rozpoznawcza, należy zsumować wszystkie dochody (przychody) wypłacane lub oczekiwane do uzyskania przez danego podatnika niebędącego rezydentem podatkowym w roku kalendarzowym bez względu na ich źródło powstania”. Ustalenie prawidłowego podejścia w powyższym zakresie jest istotne, gdyż będzie wpływać na powstanie obowiązku raportowania ciężącego na podmiocie wypłacającym należności, mogącym jednocześnie pełnić funkcję korzystającego. Z samej konstrukcji omawianego przepisu można wysnuć wniosek, że sumowaniu podlegają wyłącznie płatności wynikające z pojedynczego uzgodnienia („dochody (przychody) podatnika (...) wynikające lub oczekiwane w związku z wykonaniem uzgodnienia, przekraczają łącznie w trakcie roku

Niewywiązanie się w prawidłowy sposób z obowiązków wynikających z przepisów MDR może skutkować nałożeniem na osoby fizyczne (np. członków zarządu czy też dyrektorów finansowych lub podatkowych) kary grzywny w wysokości do 720 stawek dziennych (aktualnie 21,6 mln PLN). Z tego też względu prawidłowa interpretacja i stosowanie przepisów MDR są kluczowe dla minimalizacji potencjalnych ryzyk.

kalendarzowego kwotę 25 000 000 zł”). Dokonując zatem oceny, czy spełniona jest analizowana cecha rozpoznawcza, zsumować należy tylko te przychody (dochody) nierezydenta, które pochodzą z pojedynczego uzgodnienia, nie zaś wszystkie płatności dokonywane w trakcie roku kalendarzowego na rzecz danego podmiotu.

Przykład 1.

Spółka X płaci co miesiąc odsetki na rzecz Spółki Y, niebędącej polskim rezydentem podatkowym. Odsetki te wypłacane są na podstawie umowy pożyczki zawartej po 1 stycznia 2019 r. W tym przypadku uzgodnieniem jest umowa pożyczki, należy zatem zsumować wszystkie płatności odsetkowe dokonywane w ciągu roku

kalendarzowego na rzecz Spółki Y. Jeżeli po zsumowaniu przekroczony zostanie próg 25 mln PLN, to dojdzie do wypełnienia innej szczególnej cechy rozpoznawczej. W takiej sytuacji Spółka X może być zobowiązana do przekazania informacji o tym schemacie (umowie pożyczki) do Szefa Krajowej Administracji Skarbowej. Obowiązek przekazania informacji zmateriałizuje się nie w momencie przekroczenia progu 25 mln PLN, ale już w chwili, w której Spółka X będzie oczekiwać jego przekroczenia.

Przykład 2.

Oprócz zapłaty przytoczonych w przykładzie 1. odsetek Spółka X wypłaci na rzecz Spółki Y dywidendę na podstawie uchwały o wypłacie dywidendy podjętej w czerwcu 2019 r.

Ta sytuacja różni się od poprzedniego przykładu tym, że w tym wypadku występują dwa uzgodnienia – umowa pożyczki, z której wynikają płatności odsetkowe, oraz uchwała o wypłacie dywidendy, z której wynika płatność dywidendy. Z tego względu ocena przekroczenia ww. progu kwotowego powinna być dokonywana w stosunku do każdego z uzgodnień odrębnie. Jeśli po zsumowaniu płatności odsetkowych oczekiwanych w roku kalendarzowym, przekroczony zostanie próg 25 mln PLN, Spółka X będzie potencjalnie zobowiązana do raportowania tego uzgodnienia. Jeśli natomiast ww. próg zostanie przekroczony również w stosunku do wypłacanej dywidendy, uzgodnienie polegające na wypłacie dywidendy będzie rodzito osobny (w stosunku do uzgodnienia związanego z umową pożyczki) obowiązek raportowania. Natomiast w sytuacji, w której zarówno skumulowana kwota odsetek, jak i kwota dywidendy nie przekraczają 25 mln PLN w roku kalendarzowym, to żadne z tych uzgodnień nie powinno podlegać raportowaniu, nawet jeżeli suma odsetek i dywidend wypłacanych na rzecz Spółki Y przez Spółkę X przekroczy w roku kalendarzowym 25 mln PLN. Płatności te wynikają bowiem z różnych uzgodnień. Należy przy tym wskazać, że sumowaniu podlegają jedynie dochody (przychody) nierezydenta, co do których na terenie Polski powstaje ograniczony obowiązek podatkowy, stąd też Ministerstwo Finansów w wydanych Objaśnieniach wskazało, że sumowaniu nie podlegają transakcje towarowe.

Podsumowanie

We wrześniu upłynął termin dla korzystających (co do zasady podatników) na przekazanie informacji o schematach podatkowych, których pierwsza czynność wdrożeniowa miała miejsce po 25 czerwca 2018 r. (dla schematów podatkowych transgranicznych) albo po 1 listopada 2018 r. (dla schematów podatkowych innych niż transgraniczne). Mając na względzie możliwość nałożenia wysokich kar za niewywiązanie się w prawidłowy sposób z obowiązków nałożonych przepisami MDR, rekomendowane jest dokonanie analizy transakcji dokonanych w 2018 r. w celu ustalenia, czy w stosunku do którejś z nich mógł powstać obowiązek raportowania ■

We wrześniu upłynął termin dla korzystających (co do zasady podatników) na przekazanie informacji o schematach podatkowych, których pierwsza czynność wdrożeniowa miała miejsce po 25 czerwca 2018 r. (dla schematów podatkowych transgranicznych) albo po 1 listopada 2018 r. (dla schematów podatkowych innych niż transgraniczne). Rekomendowane jest zatem dokonanie analizy transakcji dokonanych w 2018 r. w celu ustalenia, czy w stosunku do którejś z nich mógł powstać obowiązek raportowania.

MICHAŁ MROZIK

menedżer w zespole ds. podatków międzynarodowych w KPMG w Polsce

mmroziak@kpmg.pl

Posiada ponad 8-letnie doświadczenie w doradztwie podatkowym i prawnym ze szczególnym uwzględnieniem podatków dochodowych i podatków międzynarodowych, zdobyte w Polsce i Wielkiej Brytanii. Jego doświadczenie obejmuje również planowanie i implementację kompleksowych procesów restrukturyzacji przedsiębiorców z różnych branż przemysłu i usług. Jest członkiem zespołu doradców specjalizującego się w doradztwie z zakresu raportowania schematów podatkowych (MDR). Posiada uprawnienia radcy prawnego i doradcy podatkowego.

NATALIA STĘPIEŃ

ekspert w zespole ds. podatków międzynarodowych w KPMG w Polsce

nstepien@kpmg.pl

Posiada trzyletnie doświadczenie w obszarze doradztwa podatkowego. W KPMG od 2018 r., wcześniej doświadczenie zdobywała w kancelariach doradztwa podatkowego. Zajmuje się doradztwem w zakresie podatku dochodowego oraz podatków międzynarodowych. W ostatnim czasie uczestniczyła w wielu projektach doradczych z zakresu raportowania schematów podatkowych (MDR).

WHISTLEBLOWING – SYGNAŁ DO ZMIAN!

7 października 2019 r. Dyrektywa w sprawie ochrony osób zgłaszających przypadki naruszenia prawa Unii (tzw. sygnalistów lub whistleblowerów; dalej jako „Dyrektywa”) została już oficjalnie przyjęta przez Radę Unii Europejskiej i obecnie oczekuje na odpis i publikację. Państwa członkowskie będą miały czas do 15 maja 2021 r. na wprowadzenie odpowiednich przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych do własnych porządków prawnych.

»»

Firmy nie powinny jednak zwlekać z wprowadzeniem nowych rozwiązań.

Z informacji ujawnionych przez Parlament Europejski wynika, że tylko 10 państw członkowskich zapewnia w swoim porządku prawnym kompleksową ochronę sygnalistów. Inne kraje, w tym Polska, wprowadzają regulacje związane z whistleblowingiem jedynie w ograniczonym zakresie². Jednak ostatnie skandale, które poruszyły opinię publiczną (w tym słynne *Panama Papers*), uzmysłowiły prawodawcom, że unormowanie statusu sygnalistów leży w interesie społecznym.

W odpowiedzi na nową rzeczywistość Komisja Europejska opracowała projekt Dyrektywy, zakładający kompleksowe rozwiązania w zakresie zgłaszania naruszeń i ochrony sygnalistów.

Kogo obejmie Dyrektywa?

Obowiązki wskazane w Dyrektywie spoczywać będą na podmiotach prawnych działających zarówno w sektorze prywatnym, jak i publicznym.

Do podmiotów prawnych w sektorze prywatnym objętych powyższymi obowiązkami zaliczono:

- 1) podmioty zatrudniające co najmniej 50 pracowników,**
- 2) podmioty o rocznym obrocie handlowym lub rocznej sumie bilansowej w wysokości co najmniej 10 mln EUR oraz**
- 3) podmioty prowadzące działalność w obszarze usług finansowych lub narażone na ryzyko związane z praniem pieniędzy lub finansowaniem terroryzmu, bez względu na ich wielkość.**

Państwa członkowskie, po dokonaniu odpowiedniej oceny ryzyka, będą mogły zwolnić od obowiązków małe podmioty prywatne (inne niż te wskazane w punkcie 3 powyżej). Podmioty publiczne, które mieszczą się w zakresie podmiotowym Dyrektywy, to: administracja państwowa, administracja regionalna, gminy powyżej 10 tys. mieszkańców oraz inne podmioty podlegające prawu publicznemu

Jaki jest zakres przedmiotowy Dyrektywy?

W Dyrektywie przewiduje się ochronę sygnalistów, którzy zgłaszają naruszenia w zakresie stosowania aktów prawnych UE szczegółowo wymienionych w załącznikach. Akty te odnoszą się m.in. do następujących dziedzin:

- ⊕ zamówienia publiczne,
- ⊕ usługi finansowe, zapobieganie praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu,
- ⊕ bezpieczeństwo produktów,
- ⊕ bezpieczeństwo transportu,
- ⊕ bezpieczeństwo żywności i pasz oraz zdrowie i dobrostan zwierząt,
- ⊕ ochrona środowiska,
- ⊕ zdrowie publiczne,
- ⊕ ochrona konsumentów,
- ⊕ ochrona prywatności i danych osobowych,
- ⊕ ochrona konkurencji,
- ⊕ nadużycia finansowe na szkodę Unii.

»»

¹ Oczekujący na publikację tekst dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony osób zgłaszających przypadki naruszenia prawa Unii jest dostępny na stronie: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/PE-78-2019-INIT/pl/pdf>.

² Wśród aktów prawnych przewidujących taki obowiązek trzeba wymienić przede wszystkim Ustawę z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, a także Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi czy Ustawę z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi.

Kim jest sygnalista?

Za sygnalistę w ścisłym znaczeniu uważa się osobę, która dokonała ujawnienia informacji publicznie. Coraz powszechniej używa się jednak tego terminu także na określenie tych osób, które zgłaszają zauważone nieprawidłowości i nadużycia wewnętrznie, w ramach organizacji, w której pracują. Dyrektywa odchodzi jednak od ścisłego utożsamiania pojęcia sygnalisty wyłącznie z pracownikiem i obejmuje ochroną wszystkie osoby fizyczne i prawne zgłaszające naruszenia, pracujące w sektorze prywatnym lub publicznym, które uzyskały informacje na temat naruszeń w kontekście związanym z pracą, tj. co najmniej wobec: osób posiadających status pracownika, prowadzących działalność na własny rachunek, udziałowców, akcjonariuszy, członków organu zarządzającego, stażystów i wolontariuszy oraz innych osób pracujących pod nadzorem i kierownictwem wykonawców, podwykonawców i dostawców.

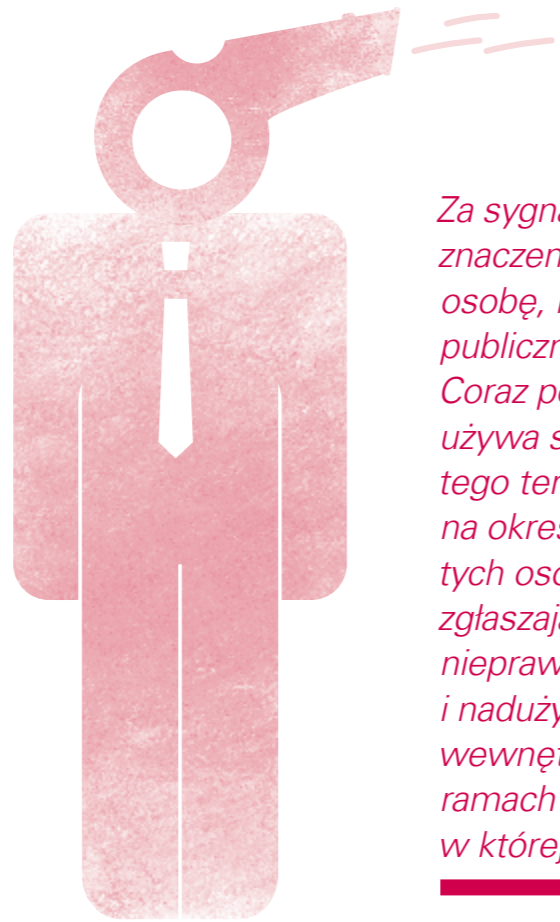
Należy wskazać, że na mocy Dyrektywy sygnalista dokonujący zgłoszenia zewnętrznego (czyli poza podmiot prawny, w którym pracuje), aby zyskać ochronę, będzie musiał najpierw zgłosić naruszenie wewnętrznie. Dopiero bezczynność podmiotu (tj. brak podjęcia odpowiednich działań w rozsądnym terminie), a także niewydolność wewnętrznego kanału i procedur umożliwią sygnaliście podjęcie dalszych kroków.

Jakie obowiązki nakłada Dyrektywa?

Dyrektywa ustanawia obowiązek wprowadzenia:

- ⊕ wewnętrznych kanałów zgłaszania naruszeń oraz
- ⊕ wewnętrznych procedur dotyczących przyjmowania zgłoszeń i działań następczych podejmowanych w związku ze zgłoszeniami.

Kanały przyjmowania zgłoszeń powinny być tak zaprojektowane, aby zapewnić poufność tożsamości osób zgłaszających oraz uniemożliwić uzyskanie dostępu osobom nieupoważnionym. Zgłaszanie naruszeń musi zostać umożliwione za pomocą wszystkich następujących metod: na piśmie w formie elektronicznej lub papierowej, ustnie za pośrednictwem linii telefonicznych oraz osobiście przez spotkanie z osobą wyznaczoną do przyjmowania zgłoszeń. W konsekwencji podmioty zobowiązane będą także do wyznaczenia osoby

Za sygnalistę w ścisłym znaczeniu uważa się osobę, która ujawniła publicznie informacje. Coraz powszechniej używa się jednak tego terminu także na określenie tych osób, które zgłaszają zauważone nieprawidłowości i nadużycia wewnętrznie, w ramach organizacji, w której pracują.

lub wydziału odpowiedzialnego za przyjmowanie zgłoszeń oraz za podejmowanie działań następczych w związku z nimi. Oprócz tego Dyrektywa przewiduje możliwość wyznaczenia tzw. osób zaufanych, które służyć będą poufną poradą pracownikom i innym osobom. Na podmioty prawne nałożono także określone obowiązki informacyjne. Procedury i warunki, w jakich można dokonywać zgłoszeń, muszą być łatwo dostępne i sformułowane w sposób jasny. Dodatkowo, osoba zgłaszająca powinna otrzymać informację zwrotną na temat podjętych przez podmiot działań następczych w ciągu co najwyżej trzech miesięcy.

Jak zaprojektować kanał zgłaszania naruszeń?

Fundamentem kanału zgłaszania naruszeń jest gwarancja zachowania poufności tożsamości osoby zgłaszającej. Oznacza ona konieczność zachowania dyskrecji i nieudostępnianie informacji szerokiemu gronu osób. Nie jest jednak równoznaczna z anonimowością. Choć sama Dyrektywa nie przewiduje obowiązku wprowadzenia kanału całkowicie anonimowego, nie można wykluczyć, że w określonym zakresie wprowadzą go polskie przepisy

implementujące Dyrektywę. Taki obowiązek już teraz nakłada np. Ustawa z 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu. Dyrektywa nie określa szczegółowych wymagań w zakresie działania i obsługi kanału. Choć istnieją w tej kwestii pewne rozwiązania wypracowane przez praktykę, sposób działania kanału oraz odpowiednie procedury będą musiały zostać dostosowane indywidualnie do podmiotu. Przy projektowaniu specjalnego kanału zgłaszania naruszeń pod uwagę trzeba będzie wziąć jego wielkość i strukturę oraz specyfikę branży, w której działa (niektóre dziedziny uważane są za bardziej podatne np. na korupcję).

Jak ochronić sygnalistę?

Jednym z nadrzędnych celów przyświecających przyjęciu Dyrektywy jest zapewnienie ochrony osobie zgłaszającej naruszenie zgodnie z zasadami określonymi w Dyrektywie. Sygnalista kwalifikuje się do niej, o ile istnieją uzasadnione podstawy do tego, by przypuszczać, że informacje zawarte w zgłoszeniu są prawdziwe w chwili jego dokonywania, oraz że są objęte zakresem stosowania Dyrektywy.

Wobec takiej osoby zakazane są wszelkie formy odwetu, zarówno bezpośredniego, jak i pośredniego. W Dyrektywie przykładowo wymienia się: zwolnienie, degradację lub wstrzymanie awansu, obniżenie wynagrodzenia, zmiany godzin pracy, negatywną ocenę wyników, nałożenie kary dyscyplinarnej, zastraszanie i mobbing, dyskryminację, nieprzebieżenie umowy o pracę na czas określony w umowę na czas nieokreślony, spowodowanie szkód (w tym nadszarpnięcie reputacji lub straty finansowe), umieszczenie na „czarnej liście” i inne.

Państwo zobowiązane jest do przyznania sygnalistom opieki prawnej i określonych ułatwień w postępowaniu sądowym.

Jakie są konsekwencje nieprzebieżania przepisów?

Dyrektywa nakłada na państwa członkowskie obowiązek ustanowienia kar wobec osób fizycznych lub prawnych, które:

- ⊕ utrudniają lub próbują utrudnić zgłaszanie,
- ⊕ podejmują działania odwetowe wobec osób zgłaszających,
- ⊕ wszczynają uciążliwe postępowania przeciwko zgłaszającym,
- ⊕ dopuszczają się naruszeń obowiązku utrzymania w tajemnicy tożsamości osób zgłaszających.

Dyrektywa nie wskazuje skali tych kar, stwierdzając jedynie, że mają być one skuteczne, proporcjonalne i odstraszające. Na tę chwilę trudno przewidzieć, jakie kary wprowadzi polski ustawodawca, jednak biorąc pod uwagę w szczególności treść rządowego projektu ustawy o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych, trudno nastawiać się na pobłażliwość w tej kwestii.

Czy można się przygotować?

Posiadanie wewnętrznego kanału zgłaszania naruszeń jest obecnie uważane za dobrą praktykę, nawet jeśli na podmiocie nie ciąży obowiązek ustawowy. Informacje podane w zgłoszeniu mogą pozwolić na podjęcie odpowiednich działań zapobiegawczych zanim jeszcze doszło do naruszenia. Jeśli jednak naruszenie miało miejsce, zgłoszenie może doprowadzić do ustalenia źródła problemu i wprowadzenia odpowiednich czynności naprawczych. Daje to szansę na uchronienie się od konsekwencji prawnych, szkód finansowych czy nadszarpnięcia wizerunku firmy, a przynajmniej zminimalizowanie ich zakresu.

Implementacja rozwiązań przewidzianych w Dyrektywie do prawa polskiego powinna nastąpić w przeciągu najbliższych 19 miesięcy. Warto jednak już teraz zadbać o wprowadzenie odpowiednich procedur do swojej firmy, nie czekając na przymus ze strony państwa. Wdrożenie kanału zgłaszania naruszeń i odpowiednich procedur podpowiada zdrowy rozsądek i dbałość o wizerunek firmy. Prawidłowo zaprojektowane i utrzymane systemy, a także zaangażowanie ze strony kadry zarządzającej, będą świadczyć o dochoowaniu należytej staranności w działaniu i rzetelności firmy. ■

Wprowadzenie rozwiązań przewidzianych w Dyrektywie jest kwestią niedalekiej przyszłości. Warto jednak już teraz zadbać o wdrożenie odpowiednich procedur do swojej firmy, nie czekając na przymus ze strony państwa.

DR FATIMA MOHMAND

advokat w kancelarii prawnej D. Dobkowski sp. k. stowarzyszonej z KPMG w Polsce
fmohmand@kpmg.pl

Specjalizuje się w prawie gospodarczym, własności intelektualnej i przemysłowej, a także w sporach sądowych z tytułu odpowiedzialności cywilnej i karnej w działalności gospodarczej. Prowadzi szereg spraw związanych z cyberoszustwami, działaniami na szkodę spółki przez nadużycie uprawnień oraz praniem brudnych pieniędzy. Udziela wszechstronnego doradztwa prawnego w wewnętrznych śledztwach prowadzonych w spółkach (postępowaniach typu forensic), w tym w zakresie wyboru najbardziej efektywnych instrumentów prawnych w celu uzyskania naprawienia poniesionych szkód. Kieruje biurem regionalnym kancelarii w Łodzi. Uzyskała tytuł doktora prawa na Uniwersytecie Łódzkim. Członek Okręgowej Rady Adwokackiej w Łodzi.

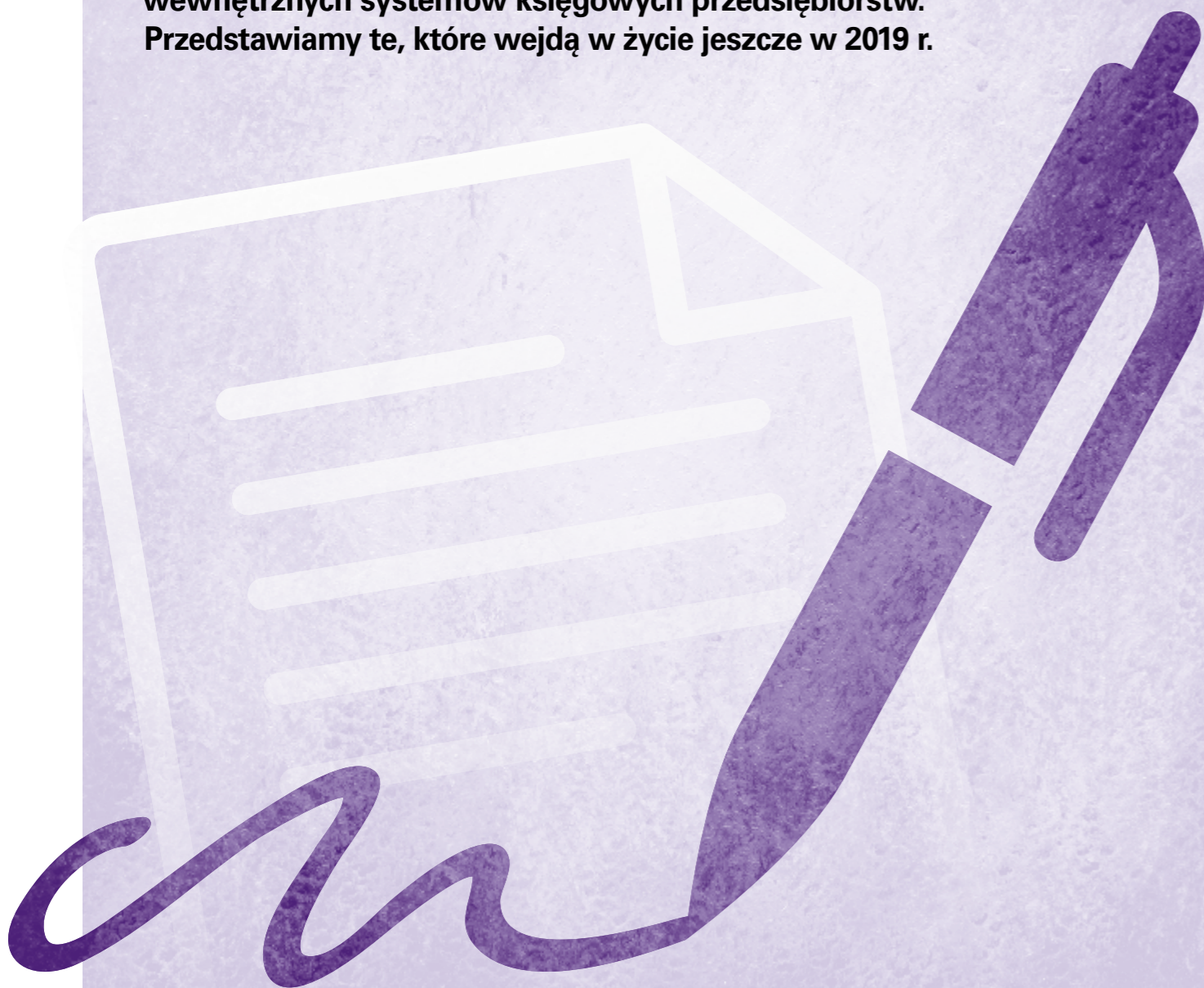
ALEKSANDRA JANISZEWSKA

aplikant adwokacki, młodszy prawnik w kancelarii prawnej D. Dobkowski sp. k. stowarzyszonej z KPMG w Polsce
ajaniszewska2@kpmg.pl

Specjalizuje się w prawie karnym. Doświadczenie zdobywała w kancelariach adwokackich, sądach i prokuraturze. Odbyła aplikację adwokacką w Okręgowej Radzie Adwokackiej w Łodzi i w 2020 r. podchodzi do egzaminu zawodowego.

PODATEK VAT – IDĄ ZMIANY

W ostatnich miesiącach śledziłyśmy prace nad kilkoma projektami ustaw zmieniających Ustawę o VAT. Zmiany znacząco wpłyną na rozliczenia wielu podatników i będą wymagały dostosowania wewnętrznych systemów księgowych przedsiębiorstw. Przedstawiamy te, które wejdą w życie jeszcze w 2019 r.

»»

Wykaz podatników VAT – tzw. biała lista

1 września 2019 r. weszły w życie przepisy dotyczące nowego wykazu podatników VAT – tzw. białej listy, czyli wykazu, który zawiera informacje o każdym czynnym podatniku VAT, w tym datę rejestracji dla celów VAT, datę i przyczynę ewentualnego wykreślenia i przywrócenia do rejestru oraz numer rachunku bankowego wskazany w zgłoszeniu identyfikacyjnym podatnika.

Od 1 stycznia 2020 r. wykonanie przelewu na rzecz kontrahenta na kwotę powyżej 15 tys. PLN na inny rachunek bankowy niż podany w wykazie będzie skutkowało brakiem możliwości traktowania takiego kosztu jako kosztu uzyskania przychodu do celów podatku dochodowego oraz odpowiedzialnością solidarną z dostawcą za zobowiązania podatkowe dostawcy do kwoty podatku VAT wynikającej z danej transakcji. Nabywca będzie mógł uniknąć sankcji, przesyłając powiadomienie o wpłacie na inny rachunek bankowy do naczelnika urzędu skarbowego właściwego dostawcy w ciągu 3 dni od jej dokonania.

W związku z wejściem w życie powyższych przepisów podatnicy powinni upewnić się, że konto bankowe, które podali kontrahentom, znajduje się na „białej liście”. Do stosowanych przez siebie procedur będą musieli natomiast dodać bieżącą weryfikację rachunków bankowych kontrahentów, przed dokonaniem przelewów na ich rzecz.

Obowiązkowy mechanizm podzielonej płatności

1 listopada 2019 r. wejdą w życie przepisy wprowadzające obowiązkowy mechanizm podzielonej płatności (ang. *split payment*). Ma on zastąpić obecnie funkcjonujący mechanizm odwróconego obciążenia i instytucję solidarnej odpowiedzialności, które w ocenie Ministerstwa Finansów nie przyniosły oczekiwanych rezultatów w zakresie ograniczenia nieprawidłowości i nadużyć w podatku VAT. *Split payment* będzie obowiązkowy przy dokonywaniu płatności kwoty należności pomiędzy podatnikami VAT, wynikającej z faktury, której kwota należności ogółem wynosi powyżej 15 tys. PLN, a której przedmiotem są towary lub usługi wymienione w nowym załączniku nr 15 do Ustawy o VAT (sprzedawca ma obowiązek przyjmując w ten sposób zapłatę).

Faktury dokumentujące wspomniane

Od 1 stycznia 2020 r. wykonanie przelewu na rzecz kontrahenta na kwotę powyżej 15 tys. PLN na inny rachunek bankowy niż podany w wykazie będzie skutkowało brakiem możliwości traktowania takiego kosztu jako kosztu uzyskania przychodu do celów podatku dochodowego oraz odpowiedzialnością solidarną z dostawcą za zobowiązania podatkowe dostawcy do kwoty podatku VAT wynikającej z danej transakcji.

transakcje muszą zawierać adnotację „mechanizm podzielonej płatności”. Brak jej dodania spowoduje nałożenie sankcji w wysokości 30% podatku VAT wynikającego z tej faktury. Sankcja nie będzie miała jednak zastosowania, jeżeli pomimo braku odpowiedniej adnotacji nabywca zapłaci za fakturę w ramach mechanizmu podzielonej płatności. Sankcja tej samej wysokości będzie groziła nabywcy za dokonanie zapłaty z naruszeniem mechanizmu podzielonej płatności, chyba że dostawca rozliczył całkowitą kwotę należnego podatku VAT wynikającą z takiej faktury. Od 2020 r. w życie wejdzie kolejna sankcja, tj. brak prawa do zaliczenia wydatku do kosztu uzyskania przychodów na gruncie podatku CIT i PIT. Naruszenie przepisów o *split payment* może skutkować także odpowiedzialnością osób odpowiedzialnych za rozliczenia podatkowe podatnika na gruncie KKS.

Wdrożenie powyższych zmian będzie od podatników wymagało dostosowania wewnętrznych systemów księgowych (przede wszystkim tam, gdzie rozliczenie VAT przez nabywcę zostanie zastąpione rozliczeniem przez sprzedawcę na zasadach ogólnych) oraz w treści wystawianych faktur.

Ze względu na fakt, że w ramach mechanizmu podzielonej płatności kwota VAT

SPLIT PAYMENT

Istota mechanizmu podzielonej płatności polega na dokonywaniu płatności za każdą poszczególną fakturę za nabyte towary lub usługi przez nabywcę za pomocą jednego przelewu, ale na dwa rachunki bankowe (szczegóły techniczne należy ustalić z danym bankiem) w następujący sposób:

- kwota netto z faktury zostanie przelana na rachunek bieżący dostawcy,
- kwota podatku VAT z faktury zostanie przekazana (bankowo) na osobne, specjalne konto dostawcy do celów rozliczenia podatku VAT („rachunek VAT”).

Możliwe jest dokonywanie jednym komunikatem przelewu zapłaty za więcej niż jedną fakturę.

Środki zgromadzone na rachunku VAT podatnik będzie mógł przeznaczyć wyłącznie na zapłatę zobowiązań w zakresie podatku VAT, ale także CIT, PIT, podatku akcyzowego, należności celnych oraz składek ZUS, bądź też w celu dokonania przelewu na rachunek VAT kontrahenta. Uwolnienie tych środków będzie możliwe jedynie na wniosek podatnika.

Ustawa zakłada ujednoczenie stawek VAT w tych samych grupach produktów co do zasady według prawidłowości równania w dół – do niższej stawki. Większość stawek VAT na podstawie nowej matrycy stawek VAT będzie obowiązywała dopiero od 1 kwietnia 2020 r. Nowe stawki VAT na książki i czasopisma (w tym e-booki i e-prasę) wejdą jednak w życie już 1 listopada 2019 r.

trafia na rachunek VAT podatnika (którym nie może on dowolnie rozporządzać), *split payment* może mieć również wpływ na płynność finansową przedsiębiorstw. Co więcej, kwota VAT będzie musiała zostać zapłacona w PLN, nawet jeśli faktura ta jest wystawiona w innej walucie.

Nowa definicja pierwszego zasiedlenia

1 września 2019 r. weszła w życie nowelizacja zmieniająca definicję „pierwszego zasiedlenia”. Zmiana ta podyktowana jest w szczególności wyrokiem TSUE w sprawie C-308/16, zgodnie z którym definicja pierwszego zasiedlenia zawarta w polskiej Ustawie o podatku VAT była niezgodna z dyrektywą 2006/112/WE. Po wprowadzeniu zmian pierwsze zasiedlenie nie jest zależne wyłącznie od wykonania czynności podlegającej opodatkowaniu VAT (sprzedaż, wynajem). Pierwsze zasiedlenie obejmuje również rozpoczęcie użytkowania na potrzeby własne budynków, budowli lub ich części, po ich wybudowaniu lub ulepszeniu. Zmiany skutują w niektórych przypadkach wcześniejszym zasiedleniem, co w konsekwencji wpływa na możliwość stosowania zwolnień VAT z tytułu dostaw nieruchomości.

Nowa matryca stawek VAT oraz wiążąca informacja stawkowa

Nowe przepisy wprowadzają również tzw. nową matrycę stawek VAT, wykorzystującą przy identyfikowaniu towarów dla potrzeb VAT kody Nomenklatury Scalonej (CN) – w miejsce dotychczas stosowanej symboliki PKWiU 2008, a w odniesieniu do usług nowszą klasyfikację PKWiU 2015.

Ustawa zakłada ujednoczenie stawek VAT w tych samych grupach produktów co do zasady według prawidłowości równania w dół – do niższej stawki. Większość stawek VAT na podstawie nowej matrycy stawek VAT będzie obowiązywała dopiero od 1 kwietnia 2020 r. Nowe stawki VAT na książki i czasopisma (w tym e-booki i e-prasę) wejdą jednak w życie już 1 listopada 2019 r.

Nowością w polskim prawie podatkowym będzie wiążąca informacja stawkowa (WIS). WIS będzie decyzją wydaną przez Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej dla celów podatku VAT, która zawierać będzie m.in. klasyfikację towaru według CN albo według Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych, albo według PKWiU oraz właściwą dla niego stawkę VAT.

WIS ma zapewniać późniejszą ochronę podatnika, który zastosuje daną stawkę według wydanej decyzji.

O WIS będzie można występować już od 1 listopada 2019 r., jednak wiążące dla organów podatkowych będą dopiero od 1 kwietnia 2020 r.

Podsumowanie

Zakres nowelizacji jest bardzo szeroki, a znaczna część zmian będzie dotyczyła niemal wszystkich podatników. Pomimo że znamy ostateczny kształt przepisów, jak również stanowisko Ministerstwa Finansów w odniesieniu do wielu pytań podnoszonych podczas prac sejmowych nad projektami nowelizacji, nie wszystkie wątpliwości zostały wyeliminowane (np. kwestia możliwości kontynuowania rozliczeń w ramach nettingu wielostronnego w przypadku transakcji, do których odnosi się obowiązkowy *split payment*). Kluczowe będzie zatem śledzenie praktyki organów podatkowych w pierwszych miesiącach od wejścia w życie przedmiotowych przepisów, w tym pierwszych interpretacji indywidualnych prawa podatkowego, jakie zostaną wydane w odniesieniu do nowych przepisów. ■

NATALIA KŁÓŚ

ekspert podatkowy
w zespole ds. VAT
w KPMG w Polsce
nklos@kpmg.pl

Specjalizuje się w zakresie podatku od towarów i usług. Posiada 8-letnie doświadczenie w doradztwie podatkowym dla klientów z różnych sektorów. Ukończyła prawo na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego.

MARTA JANASZEK

ekspert podatkowy
w zespole ds. VAT
w KPMG w Polsce
mjanaszek@kpmg.pl

Specjalizuje się w zakresie podatku od towarów i usług. Dołączyła do KPMG w 2016 r. Uczestniczyła w projektach związanych z podatkami pośrednimi. Ukończyła prawo na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego.

EUROOBLIGACJE JAKO ŹRÓDŁO FINANSOWANIA DUŻYCH PROJEKTÓW INWESTYCYJNYCH

Rozwój zawsze wymaga kapitału. Wiele polskich przedsiębiorstw ma bardzo duże plany inwestycyjne, a koniunktura gospodarcza zachęca do inwestowania, pomimo wielu ograniczeń, które daje się zauważyć w gospodarce europejskiej. Polskie przedsiębiorstwa modernizują potencjał wytwórczy i wprowadzają nowe technologie. Nie da się jednak zrealizować całego programu inwestycyjnego ze środków unijnych lub wygospodarowanych środków własnych.

»

Jeżeli program inwestycyjny jest znacząco wysoki, pojawia się pytanie, jak sfinansować projekt. Najprostszym sposobem – jak się wydaje – byłoby złożenie do banku wniosku o udzielenie kredytu inwestycyjnego. Innym źródłem kapitału mogłyby być: Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie i przygotowany program IPO, emisja obligacji korporacyjnych przez sponsora projektu lub pozyskanie do planowanej inwestycji partnera biznesowego o odpowiednio wysokim standingu finansowym. Z założenia wszystkie przytoczone powyżej sposoby na pozyskanie kapitału są dobre, o ile tylko projekt inwestycyjny obroni się odpowiednio sporządzonym biznesplanem, w którym model finansowy wykaże zdolność do spłaty długu w określonej wysokości i określonym czasie.

Jak wygląda sytuacja na rynku finansowym?

Obiektywnie należy jednak spojrzeć na rynek finansowy, który po różnych zdarzeniach gospodarczych, zarówno w Polsce, jak i na świecie, stał się trudny. Jego trudność nie polega oczywiście na tym, że koniunktura gospodarcza sprzyja generowaniu gotówki przez przedsiębiorstwa, które powinny sobie same poradzić z inwestycjami przy znaczącym zwiększeniu w wymianie gospodarczej w kraju i za granicą. Jedną z głównych przyczyn są bowiem ograniczenia administracyjne w kreowaniu przez banki komercyjnie aktywnej akcji kredytowej i brak wolnych kapitałów na rynku. Nawet dobrze przygotowany projekt

inwestycyjny może otrzymać negatywną ocenę departamentu ryzyka banku, a decyzja wcale nie musi być oparta na przesłance braku możliwości generowania wystarczającego poziomu gotówki. Powodem może być np. zbyt innowacyjny charakter projektu czy brak porównywalnych inwestycji realizowanych na rynku. Można w tym przypadku sformułować ogólną tezę, że banki na całym świecie nie są instytucjami ukierunkowanymi na finansowanie postępu cywilizacyjnego, a ich przeznaczenie stanowi raczej bezpieczne administrowanie powierzonymi przez klientów środkami finansowymi, którym powinny zagwarantować odpowiednią stopę zwrotu. Rynek finansowy to jednak nie tylko banki, a cała grupa podmiotów, które poszukują innych niż depozyt bankowy form zarabiania pieniędzy i lokowania nadwyżek finansowych, oczywiście z rentownością inną niż oferowana przez banki. W takim właśnie przypadku dobrze przygotowany projekt inwestycyjny może znaleźć źródło finansowania wśród takich inwestorów,

Nawet dobrze przygotowany projekt inwestycyjny może otrzymać negatywną ocenę departamentu ryzyka banku, a decyzja wcale nie musi być oparta na przesłance braku możliwości generowania wystarczającego poziomu gotówki. Powodem może być np. zbyt innowacyjny charakter projektu czy brak porównywalnych inwestycji realizowanych na rynku.

którzy będą działali w formie utworzonych funduszy czy też jako inwestorzy instytucjonalni. W związku z powyższym powstają zatem pytania – gdzie takich inwestorów znaleźć i jak ich zachęcić do współfinansowania?

Gdzie szukać inwestorów?

W obecnej sytuacji gospodarczej daje się zauważyć brak wystarczających, wolnych kapitałów na polskim rynku, których właściciele mogliby być chętni do nabycia np. obligacji korporacyjnych o znaczącej wartości, emitowanych przez podmiot, który ma w planach duży projekt inwestycyjny (pomijając w tym miejscu sytuację spółek państwowych, która jest znacząco odmienna). Trudno nie zauważyć, że Polska – pomimo bardzo dużego postępu w rozwoju rynku kapitałowego – nie jest pierwszym wyborem w poszukiwaniu projektów inwestycyjnych dla największych inwestorów instytucjonalnych i indywidualnych. Z pewnością sytuacja ta nie zmieni się w krótkim okresie. Pojawia się więc pytanie, czy polski podmiot, który ma w planach realizację dużego projektu inwestycyjnego, ma szansę na pozyskanie środków finansowych z europejskiego rynku kapitałowego w formie emisji obligacji lub euroobligacji.

Czym jest euroobligacja?

Euroobligacja to dłużny papier wartościowy na okaziciela, w którym emitent zobowiązuje się do spełnienia określonego świadczenia, tj. do zapłaty posiadaczowi euroobligacji należności głównej wraz z odsetkami, w określonych odstępach czasu, aż do upływu terminu jej wykupu. Zobowiązanie zawarte w euroobligacji jest praktycznie takie samo jak w klasycznej obligacji. Jej charakterystyczną cechą stanowi jednak to, że jest nominowana w walucie innej niż waluta kraju, na terenie którego jest oferowana do nabycia. Najczęściej euroobligacje są nominowane w euro i w dolarach amerykańskich.

Początkowo były one papierami emitowanymi przez rządy i instytucje finansowe (głównie duże banki), obecnie emitują je duże przedsiębiorstwa o wysokim ratingu inwestycyjnym.

Dlaczego warto rozważyć emisję euroobligacji?

Emisja euroobligacji jest dla inwestora szansą na dostęp do międzynarodowego rynku kapitałowego, który jest bardzo różnicowany, na którym są akceptowane różne ryzyka, a inwestorzy sami dokonują oceny emitenta i projektu inwestycyjnego, jaki z pozyskanych środków zamierza on sfinansować. Rynki, na których są emitowane euroobligacje, mają właściwe regulacje prawne, funkcjonując pod nadzorem finansowym gwarantującym pewność i stabilność obrotu. To, co jednak najbardziej je wyróżnia, to płynność finansowa i sposób organizacji obrotu papierami wartościowymi. Na polski rynek jeszcze długo nie będzie wpływał kapitał, który jest obecny na rynku w Londynie, Nowym Jorku czy Frankfurtach. Bardzo trudno jest ocenić, czy ta sytuacja będzie mogła się w najbliższym czasie zmienić.

WYMOGI WOBEC PODMIOTU

Podmiot, który zamierza wyemitować euroobligacje, musi:

- posiadać odpowiedni standing finansowy, pozwalający na emisję długu niezabezpieczonego o stosunkowo wysokiej kwocie,
- mieć rating na poziomie inwestycyjnym, udzielony przez jedną z trzech największych agencji ratingowych na świecie – Standard&Poor's, Moody's lub Fitch Ratings (i właśnie z ich usług korzystają emitenci euroobligacji),
- spełniać warunki dotyczące wielkości emisji – najbardziej pożądane są emisje w kwocie nie niższej niż 500 mln EUR, jednakże można uzgodnić inną, np. 250 mln EUR.

Emisja euroobligacji jest dla inwestora szansą na dostęp do międzynarodowego rynku kapitałowego, który jest bardzo różnicowany, na którym są akceptowane różne ryzyka, a inwestorzy sami dokonują oceny emitenta i projektu inwestycyjnego, jaki z pozyskanych środków zamierza on sfinansować. Rynki, na których są emitowane euroobligacje, mają właściwe regulacje prawne, funkcjonując pod nadzorem finansowym gwarantującym pewność i stabilność obrotu. To, co jednak najbardziej je wyróżnia, to płynność finansowa i sposób organizacji obrotu papierami wartościowymi. Na polski rynek jeszcze długo nie będzie wpływał kapitał, który jest obecny na rynku w Londynie, Nowym Jorku czy Frankfurtach. Bardzo trudno jest ocenić, czy ta sytuacja będzie mogła się w najbliższym czasie zmienić.

Na rynku kapitałowym najchętniej kupowane są euroobligacje o stałym oprocentowaniu – takich papierów wartościowych jest też właśnie najwięcej. Emitowane są jednak również euroobligacje o zmiennym oprocentowaniu, oparte na międzynarodowej stopie referencyjnej.

Większość euroobligacji emitowana jest według brytyjskich regulacji prawnych lub jurysdykcji Stanu Nowy Jork, bez względu na to, gdzie są dystrybuowane i notowane. Terminy wykupu tych papierów wartościowych są zróżnicowane i mogą wynosić od kilku do nawet kilkudziesięciu lat. Najbardziej popularne są jednak te emitowane na okres od 3 do 10 lat.

O czym należy pamiętać, decydując się na euroobligacje?

Bardzo ważną kwestią przy emisji euroobligacji jest strukturyzacja emisji w sposób umożliwiający skorzystanie przez inwestorów z korzyści płynących z zawartych umów o unikaniu podwójnego opodatkowania. Do optymalizacji podatkowej (czego nie należy rozumieć negatywnie, każdy kraj ma bowiem prawo do indywidualnego ustalenia wysokości podatków) wykorzystuje się spółkę specjalnego przeznaczenia („SPV”), utworzoną w jednym z państw, z którym Polska podpisała Konwencję o unikaniu podwójnego opodatkowania, a które nie pobiera podatku od dochodów z euroobligacji, lub stawka podatku jest stosunkowo

Euroobligacja to dłużny papier wartościowy na okaziciela, w którym emitent zobowiązuje się do spełnienia określonego świadczenia, tj. do zapłaty posiadaczowi euroobligacji należności głównej wraz z odsetkami, w określonych odstępach czasu, aż do upływu terminu jej wykupu. Zobowiązanie zawarte w euroobligacji jest praktycznie takie samo jak w klasycznej obligacji.

niska. Taka spółka specjalnego przeznaczenia emituje euroobligacje, a środki uzyskane z emisji przekazuje do spółki matki podmiotu najczęściej poprzez udzielenie jej pożyczki. Bardzo często spółka matka udziela inwestorom gwarancji spełnienia przez spółkę córkę (emitenta euroobligacji) jej zobowiązań z tytułu euroobligacji.

W przypadku planów organizacji emisji euroobligacji należy rozważyć wybór właściwych doradców (finansowych, prawnych, transakcyjnych) oraz uczestników. Organizacja emisji euroobligacji wymaga właściwej współpracy z bankami inwestycyjnymi działającymi na międzynarodowym rynku kapitałowym oraz z domami maklerskimi, które będą odpowiadać za organizację księgi popytu i dystrybucję euroobligacji. Należy zaznaczyć, że przy tego typu emisjach wskazane jest, aby uczestnicy transakcji byli instytucjami o wysokiej reputacji. Niestety, zaufanie uczestników rynku kapitałowego buduje się latami. Dotarcie do najlepszych grup inwestorów gwarantują jedynie banki, domy maklerskie, agenci, doradcy inwestycyjni cieszący się uznaniem i zaufaniem uczestników rynku kapitałowego. Dzięki sprawnie funkcjonującej sieci zaangażowanych instytucji finansowych i doradców do emisji euroobligacji możliwa jest pełna koordynacja wszelkich działań związanych z emisją, która jest kluczowa dla jej powodzenia.

Obrót wtórny euroobligacjami odbywa się przede wszystkim na rynku pozagiełdowym (*Over-the-Counter*, „OTC”). Euroobligacje są też notowane

na giełdach papierów wartościowych. Główne rynki, na których się pojawiają, to London Stock Exchange oraz Luxembourg Stock Exchange. Euroobligacje polskich emitentów notuje się także na giełdzie papierów wartościowych w Dublinie. Bardzo dobrym przykładem na to, że warto sięgać po kapitał z zagranicy, jest jedna z polskich spółek energetycznych, która uplasowała euroobligacje o wartości 500 mln EUR, przy popycie zgłoszonym przez inwestorów przekraczającym 4,3 mld EUR.

Spółka uzyskała rekordowo korzystne warunki finansowania w formie 5-letnich obligacji na łączną kwotę 500 mln EUR, oferując inwestorom najniższe w historii emisji w Europie Środkowej i Wschodniej oprocentowanie. Rentowność obligacji wynosi 98 pb powyżej mid-SWAP (kupon 1,625%). Skala zainteresowania inwestorów aż ośmiokrotnie przekroczyła kwotę oferowanych obligacji. Fitch Ratings nadał później temu programowi rating BBB+, a Moody's – (P)Baa1 (także równy ratingowi długoterminowemu spółki). Emisję poprzedziły spotkania przedstawicieli spółki z ponad 60 inwestorami w Paryżu, Londynie, Frankfurtcie i Amsterdamie.

Podsumowując, należy podkreślić, że polskie spółki nie wykorzystują w dostatecznym stopniu możliwości, jaki daje im dostęp do międzynarodowego rynku kapitałowego. KPMG z siecią swoich biur w głównych centrach biznesowych świata może być kompleksowym doradcą przy emisji euroobligacji. ■

MAREK KRÓL

radca prawny w kancelarii prawnej D. Dobkowski sp. k. stowarzyszonej z KPMG w Polsce
marekkrol@kpmg.pl

W kancelarii D. Dobkowski jest odpowiedzialny za praktykę bankowości i finansów oraz fuzji i przejęć. Specjalizuje się w prowadzeniu transakcji finansowania fuzji i przejęć, finansowania zakupu i budowy nieruchomości komercyjnych oraz transakcji w sektorze energetycznym, w tym w energii odnawialnej. W ostatnich latach kierował zespołem bankowości i finansów w kilku międzynarodowych kancelariach prawniczych. Przygotowywał kilkanaście dokumentacji prawnych emisji obligacji korporacyjnych emitowanych przez polskie podmioty. Kierował grupą prawników przeprowadzających badanie stanu prawnego ponad 100 nieruchomości oraz doradzał przy ich nabywaniu. Doradzał także zagranicznym wierzycielom w posądowych postępowaniach restryktoryzacyjnych i przygotowywał dokumentację prawną transakcji zakupu pakietu wierzytelności nieregularnych (NPL) od polskich banków.

Biura KPMG w Polsce:

WARSZAWA

ul. Inflancka 4A, 00-189 Warszawa
tel. +48 (22) 528 11 00
fax +48 (22) 528 10 09
e-mail: kpmg@kpmg.pl

KRAKÓW

ul. Opolska 114, 31-323 Kraków
tel. +48 (12) 424 94 00
fax +48 (12) 424 94 01
e-mail: krakow@kpmg.pl

POZNAŃ

ul. Roosevelta 22, 60-829 Poznań
tel. +48 (61) 845 46 00
fax +48 (61) 845 46 01
e-mail: poznan@kpmg.pl

WROCŁAW

ul. Szczytnicka 11, 50-382 Wrocław
tel. +48 (71) 370 49 00
fax +48 (71) 370 49 01
e-mail: wroclaw@kpmg.pl

GDAŃSK

al. Zwycięstwa 13A, 80-219 Gdańsk
tel. +48 (58) 77 295 00
fax +48 (58) 77 295 01
e-mail: gdansk@kpmg.pl

KATOWICE

ul. Francuska 36, 40-028 Katowice
tel. +48 (32) 778 88 00
fax +48 (32) 778 88 10
e-mail: katowice@kpmg.pl

ŁÓDŹ

ul. Składowa 35, 90-127 Łódź
tel. + 48 (42) 23 27 700
fax +48 (42) 23 27 701
e-mail: lodz@kpmg.pl

Wydawca: KPMG Sp. z o.o. – ul. Inflancka 4A, 00-189 Warszawa, tel. +48 22 528 11 00, fax +48 22 528 10 09, kpmg.pl

Redaktor naczelna: Magdalena Maruszczak | Redaktor prowadzący: Krzysztof Krzyżanowski

Realizacja: Skivak Sp. z o.o.

kpmg.pl
home.kpmg/pl/PunktZwrotny

© 2019 KPMG Sp. z o.o. jest polską spółką z ograniczoną odpowiedzialnością i członkiem sieci KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Cooperative („KPMG International”), podmiotem prawa szwajcarskiego. Wszelkie prawa zastrzeżone. Wydrukowano w Polsce.

Nazwa i logo KPMG są zastrzeżonymi znakami towarowymi bądź znakami towarowymi KPMG International.

Informacje zawarte w niniejszej publikacji mają charakter ogólny i nie odnoszą się do sytuacji konkretnej firmy. Ze względu na szybkość zmian zachodzących w polskim prawodawstwie i gospodarce prosimy o upewnienie się w dniu zapoznania się z niniejszą publikacją, czy informacje w niej zawarte są wciąż aktualne. Przed podjęciem konkretnych decyzji proponujemy skonsultowanie ich z naszymi doradcami. Poglądy i opinie wyrażone w powyższym tekście prezentują zapatrywania autorów i mogą nie być zbieżne z poglądami i opiniami KPMG Sp. z o.o.